

SINDIKALNI POROČEVALEC

PRILOGA DELAVSKE ENOTNOSTI

9. 12. 1982 — št. 6

Zveza sindikatov ne sme biti in ne bo prizanesljiva do poskusov omejevanja samoupravljanja

Utrjevanje socialističnih samoupravnih odnosov in uresničevanje gospodarske stabilizacije — istočasni in enako pomembni smeri delovanja ZS

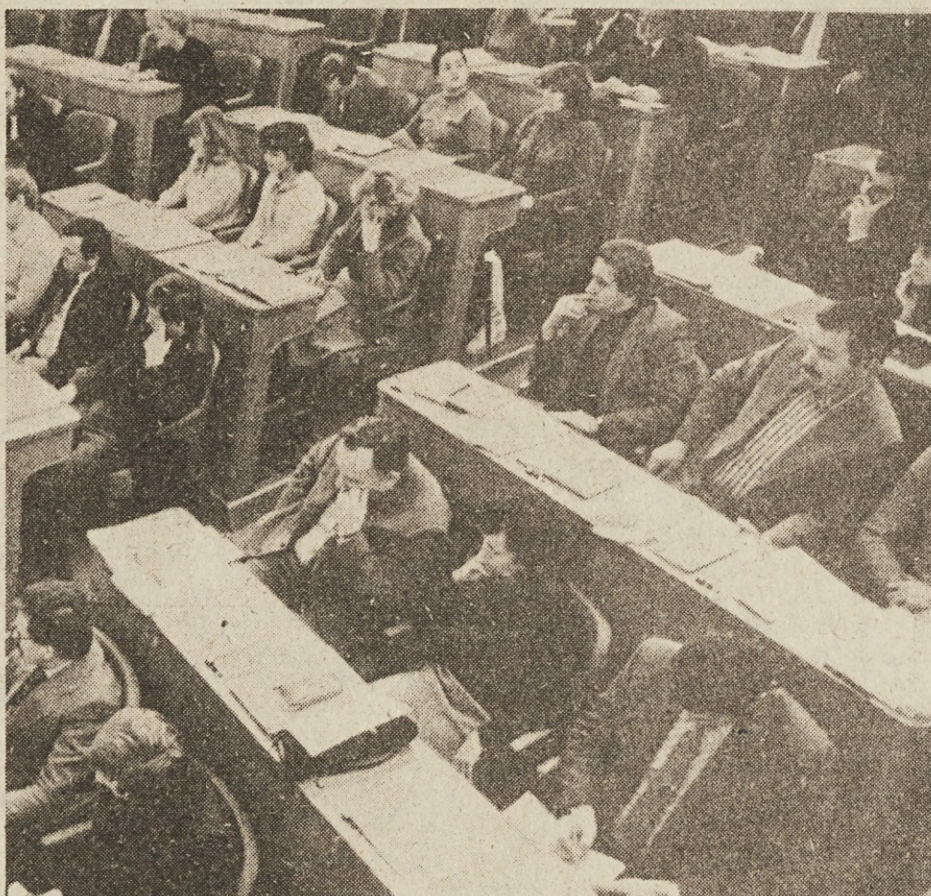
Iz zaostrenih gospodarskih razmer z boljšim delom

Usmeritve za aktivnost Zveze sindikatov Slovenije pri obravnavi zaključnih računov za leto 1982

Problemi družbeno organizirane prehrane delavcev med delom in zaključki RS ZSS

Program dela republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije za leto 1983
Imenovani so sveti, odbori in komisije republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije

Poslovnik o organizaciji in delovanju RS ZSS in njegovih organov



Razčlenitev problemov in napotilo za delo

V tej številki Sindikalnega poročevalca smo poskušali zajeti vsebino uvodnih poročil in razprav o posameznih vprašanjih, obravnavanih na drugi seji republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki je bila 2. decembra 1982. V središču pozornosti te seje so bile naloge zveze sindikatov v zaostrenih gospodarskih razmerah. V zvezi s tem so tudi razpravljali kritično obravnavali posamezne segmente ekonomske politike, posameznih ukrepov in dokaj samokritično (ne)uspešnost prizadevanj sindikalnih organizacij in organov v boju za gospodarsko stabilizacijo. Podlaga za te razprave so bile razmere v posameznih okoljih, iz katerih so izvoljeni člani republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, še posebej pa tudi analiza 9-mesečnega poslovanja in ocena obiskov delovnih skupin republiškega sveta v posameznih organizacijah združenega dela.

Republiški svet zveze sindikatov ni sprejel posebnega programa za delo organov in organizacij ZSS v zaostrenih gospodarskih razmerah, kajti te naloge so zapisane v kongresnih dokumentih. Sprejel pa je poseben program (objavljamo ga v celoti) za uresničevanje sklepov in stališč 10. kongresa ZSS in 9. kongresa ZSJ. Ob tem moramo še dodati, da so posebno pozornost namenili nalogam, ki jih imajo organizacije zveze sindikatov pri obravnavanju zaključnih računov za letošnje leto, sprejeli usmeritve za to delo ter obravnavali tudi aktualne probleme, s katerimi se srečujemo pri družbenem organiziranju prehrane delavcev med delom. Končno pa še moramo dodati, da je republiški svet ZSS poleg imenovanja članov svetov, odborov in komisij sprejel tudi poslovnik o delu republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

Celotno gradivo s te seje, nekatere vsebinske spletke kajpak v skrajšani obliki, objavljamo v današnjem Sindikalnem poročevalcu. Prepričani smo, da bo v pomoč sindikalnim aktivistom in članstvu pri reševanju perečih družbenoekonomskih težav in hkrati vodilo ter napotek za delo sindikalnih organizacij in organov.



Iz zaključne besede predsednika RS ZSS Marjana Orožna o nalogah sindikatov v zaostrenih gospodarskih razmerah

Zveza sindikatov ne sme biti in ne bo prizanesljiva do poskusov omejevanja samoupravljanja

Razpravo na današnji seji republiškega sveta ZSS lahko sklenemo s pozivom vsem sindikalnim organizacijam in celotnemu članstvu, da se vsi skupaj odločno lotimo nalog, ki so pred nami v našem gospodarstvu. Zveza sindikatov v teh prizadevanjih nima nekih svojih ciljev — kajti to so cilji družbenoekonomskega razvoja, saj kot organizacija delavcev sodelujemo pri njihovem oblikovanju in sprejemanju v pristojnih organih in v delegatskih skupščinah. Ob tem pa moram takoj poudariti, da ima kot vedno, kadar je v naši družbi šlo za kakovostne revolucionarne spremembe, tudi tokrat odločilno vlogo v tem procesu delovni človek — samoupravljalec in celoten delavski razred. Ne da bi podcenjevali vpliv sistemskih rešitev, o katerih je bilo na seji mnogo govora, vendarle je na dlani, da se bo glavna bitka bila v proizvodnji, na delovnem mestu in tudi v pravični delitvi tega, kar nam po poravnanju obveznosti do tujine ostane za razdelitev oziroma za potrebe našega osebnega in družbenega standarda in za razvoj.

Sicer pa nam najbolj dokazuje resnico to, da je glavni boj za stabilizacijo v proizvodnji, na delovnem mestu; primeri in akcije za izpolnitev proizvodnih planov, udarniški dnevi, skratka tekmovalni duh, ki ga moramo v sindikatih podpirati in spodbujati. Izjemno zahtevne družbene razmere zahtevajo množično aktivnost organizacij in organov Zveze sindikatov Slovenije za to, da bomo okrepili in poglobili politično delo med članstvom in tudi na ta način nadomestili spodbude, ki bi jih sicer moral dati ekonomski sistem, pa jih ne. Kot drugo velja omeniti, da moramo dati nove spodbude za poglobljanje samoupravnih odnosov v delovnih kolektivih in za

reševanje vseh problemov po samoupravni poti. In tretjič, vse sile moramo vpeti v razvijanje bolj stimulativenega sistema delitve osebnih dohodkov, takšnega, ki bo bolj upošteval delo in rezultate dela, zlasti pa proizvodno in ustvarjalno delo. Ti trije elementi našega poziva članstvu morajo biti železen program dela vsake osnovne organizacije zveze sindikatov.

S poglobljenim političnim delom moramo zagotoviti, da se bodo vsi delavci zavedali resnosti razmer in nujnosti sanacije, se pravi, odstranjevanja vzrokov za nesorazmerje, ki je v naši družbi nastalo med potrošnjo in možnostmi in ki je na nekaterih področjih dobilo razsežnosti krize; da bodo delavci razumeli in sprejeli našo politiko naslanjanja na lastne sile in možnosti kot edino realno in možno politiko v sedanjih razmerah, ko ves svet pretresa ekonomske in socialne krize in ko se solidarnost do drugih v svetu ne meri skozi humanizem, ampak skozi kreditno sposobnost in obresti na posojeni kapital; da bodo delavci razumeli politiko odpiranja in povezovanja s svetom ter nujnost povezovanja organizacij združenega dela v dohodkovne in reprodukcijske celote, ki bodo z boljšim poslovanjem poslovno in izvozno učinkovitejše ter sposobne zajeziiti hopenja po pridobivanju dohodka na podlagi zviševanja cen ali pa prek administrativnih pritiskov na prerazdelitev in omejevanje. V sindikatih moramo biti skrajno nepopustljivi do tistih mnenj, češ da sedaj ni čas za samoupravljanje. Izkušnje nas uče, da smo se izvlekli še iz hujših težav ravno zahvaljujoč samoupravljanju, se pravi proizvodnim odnosom, v katerih so bile pravice in dolžnosti med seboj odvisne. Zlasti pa se mora samoupravljanje potrditi in uve-

ljaviti na naslednjih štirih področjih:

1. v samoupravnem odločanju o investicijah oziroma v odločanju o tem, kam in za kakšne namene bomo ustvarjeno akumulacijo, ki nam še ostaja, vlagali in kakšni bodo učinki;

2. samoupravno odločanje mora imeti večji vpliv na gibanje materialnih oziroma proizvodnih stroškov;

3. v samoupravnem odločanju o delitvi sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela;

4. samoupravno odločanje o skupni porabi mora dobiti novo vsebino v primerjavi z dosedanja prakso.

To poudarjam zlasti zato, ker je zveza sindikatov tista organizacija, ki ne more biti in ne sme biti popustljiva in še manj dopuščati poskuse omejevanja samoupravljanja na formalne oblike, na sestankovanje, ki se pojavlja ponekod. Enak odnos velja do sistemskih rešitev, ki samoupravljanje preprečujejo ali omejujejo, in do birokratsko-tehnokratskega prilasčanja odločitev o bistvenih vprašanjih v imenu delavcev. Če bi dopustili, da bi se ti pojavi razraščali, bi bil to korak nazaj v dosedanjem razvoju družbenoekonomskih odnosov, ogrozili bi uresničevanje naših družbenoekonomskih ciljev in nenazadnje bi nas to lahko pripeljalo do socialnih in političnih konfliktov. Bistvo tega našega boja je v tem, kar smo dejali na našem kongresu, da mora samoupravljanje prerasčati iz formalnega sprejemanja aktov v dejansko odločanje delavcev o ustvarjenem dohodku, o njegovi usodi v vseh oblikah njegovega kroženja. Tu več ne popuščamo,

ker v resnici tudi ni več prostora za popuščanje.

Elemente novega ekonomskega sistema, ki mora rasti na izhodiščih programa dolgoročne stabilizacije, moramo graditi v združenem delu z uveljavljanjem novih družbenoekonomskih odnosov. Uveljavljanje teh odnosov pa je tudi odgovor in najmočnejše orožje v boju z administrativnimi, centralističnimi, tehnokratskimi in birokratskimi težnjami, ki so prisotne v vseh družbenopolitičnih skupnostih in na vseh ravneh, ne le v republiki, kakor hočejo to danes prikazati nekateri posamezniki iz zveznih organov, očitno kot odgovor na kritične pripombe iz republik in pokrajin na predloge sistemskih rešitev v prihodnjem letu. Lahko odgovorimo le, da se motijo tisti, ki mislijo, da bomo stabilizacijo dosegli tako, da bomo samoupravnim gospodarskim subjektom odvzeli svobodo pri gospodarskih in poslovnih odločitvah, torej tistim, ki so najbolj življenjsko zainteresirani za dobre gospodarske rezultate in ki nosijo posledice takih odločitev. Prav gotovo smo vsi za združevanje, še bolj moramo pospeševati te procese, z večjo odločnostjo. Vendar pa se tisti, ki mislijo, da je moč samoupravno združevanje nadomestiti z nekimi centralističnimi rešitvami, hudo motijo, kajti če bo delavec stvar pravilno pojasnjena, podpore za to ne morejo dobiti, ne med delavci ne v delavskem razredu kot celoti in tudi v sindikatu ne.

Prav gotovo pa zaslužijo vso podporo tisti predlogi republiškega in zveznega izvršnega sveta, ki objektivno predstavljajo pripravo na uveljavljanje takšnega ekonomskega sistema, ki bo temeljil na ekonomskih zakonitostih, na ekonomskih kriterijih gospodarjenja.



Iz uvoda podpredsednice republiškega sveta Francke Herga o nalogah ZS Slovenije v zaostrenih gospodarskih razmerah

Utrjevanje socialističnih samoupravnih odnosov in uresničevanje gospodarske stabilizacije — istočasni in enako pomembni smeri delovanja ZS

Pri ocenjevanju rezultatov gospodarjenja v prvih devetih mesecih letos ugotavljamo, da kljub nekaterim pozitivnim rezultatom na najbolj pomembnih področjih, kot so izvoz, zmanjševanje porabe in uveljavljanje kakovostnih dejavnikov razvoja (produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost poslovanja) ne dosegamo planiranih ciljev. Večja industrijska proizvodnja, ki smo jo dosegli kljub zaostajanju izvoza, zmanjševanju uvoza in energijskim težavam, je dokaz, da lahko delavci ob prizadevanju samoupravnih in poslovnih organov pa tudi subjektivnih sil, napravijo več, kot bi sicer kdo pričakoval v tako zaostrenih gospodarskih razmerah. Ob tem pa ne smemo zanemariti izrednih težav, s katerimi smo se soočali pri oskrbi s surovinami in z reprodukcijским materialom. Te težave bodo še večje, nanje pa veseskozi opozarjajo delavci kot na osnovni problem, saj se zavedajo, da jim le delo zagotavlja materialno in socialno varnost. Med problemi pri oskrbi s surovinami in z reprodukcijским materialom je še vedno najpogostejše nespoštovanje sprejetih sporazumov, dogovorov in pogodb med posameznimi organizacijami združenega dela in zahteve po devizni participaciji, sovlaganjih in podobno. Čeprav smo v junijem »pozivu osnovnim organizacijam« zapisali, naj osnovne organizacije vztrajajo pri razvijanju odnosov medsebojnega poslovnega in dohodkovnega povezovanja, in čeprav je centralni komite Zveze komunistov Slovenije na seji 24. septembra 1982 med drugim sprejel sklep, da se morajo delavski sveti, organi samoupravne delavske kontrole ter državni in drugi organi boriti proti pogojevanju nakupa ali prodaje izdelkov za devize, vezanju sredstev za naložbe, dvigovanju cen in podob-

no, ne moremo reči, da smo pri uresničevanju teh nalog kaj napredovali. Osnovne organizacije sindikata, konference in koordinacijski odbori morajo od strokovnih in poslovnih organov zahtevati, da bodo na podlagi konkretnih programov zastavili akcijo za združevanje dela in sredstev za skupno proizvodnjo za izvoz. Sindikati ne smemo pristajati na pojasnila, da je treba pristati tudi na nesamoupravne odnose, sicer ne bo surovin, re-

O nalogah Zveze sindikatov Slovenije v zaostrenih gospodarskih razmerah

produkcijškega materiala in ne dela. Sindikat kot nosilec sporazumevanja in dogovarjanja mora zahtevati javnost samoupravnega dogovarjanja ter spoštovanje moralnih norm samoupravne družbe. Osnovne organizacije sindikata se bodo morale vključevati v oblikovanje in usklajevanje interesov, interesov, ki so širšega in dolgoročnega pomena za delavce. Če ne bomo tako odpravljali težav, pri nemoteni proizvodnji in če ne bomo tako zagotavljali rednega dela, se bomo v prihodnjem letu srečevali s še hujšimi težavami. Na to pa ne moremo in ne smemo pristati, če imamo poti in načine za premagovanje težav. V sindikatu tudi ne bi smeli pristajati na precej pogostno mnenje, da v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah ni mogoče doseči večje produktivnosti, boljšega izkoriščanja zmogljivosti, bolj gospodarnega in rentabilnejšega poslovanja. Doseči moramo vsesplošno družbeno gibanje za večjo produktivnost in za varče-

vanje. Za zdaj sicer beležimo nekaj spodbudnih primerov, toda v širši družbi je to še premalo prisotno. Ne zavzemamo se za kampanjo, ne za predpisane oblike in načine akcije, ampak za takšno aktivnost, ki bo prilagojena posameznim okoljem. Zakaj ne bi bili sindikati pobudniki za zmanjševanje višine določenih stroškov, zakaj ne bi z materialnim in moralnim spodbujanjem prispevali k učinkovitejši izrabi zmogljivosti, organizaciji dela? Znebiti se moramo miselnosti, da ni pogojev za doseganje višjega dohodka. Dejstvo, da lahko porabimo le to, kar ustvarimo, mora spodbuditi slehernega posameznika, da bo razmišljal o boljšem delu, boljšem koriščenju zmogljivosti in tako prispeval k ustvarjanju dohodka, ki bo rezultat dela in umnega gospodarjenja z družbenimi sredstvi, ne pa le rezultat višjih cen, izigravanja zakonov, izrabljanja trenutnega ali monopolnega položaja in podobno.

Potrebujemo ukrepe, ki bodo trajno spodbujali izvoz

Doseganje načrtovanih rezultatov na področju ekonomskih odnosov s tujino je odvisno predvsem od možnosti zagotavljanja proizvodnje, od možnosti za razpolaganje z devizami, od dohodkovne motiviranosti združenega dela in seveda tudi od prizadevanja posamezne organizacije združenega dela. Več ali manj je prisotno spoznanje, da je izvoz pogoj za naš nadaljnji razvoj. Vendar je to preveč poudarjeno kot nuja zaradi velikih deviznih dolgov, premalo pa je prisotno spoznanje, da se pri vključevanju v mednarodno delitev dela srečujemo s konkurenco na zunanjem trgu, s konkurenco, ki je dosegla večjo družbeno produktivnost dela, ki

● V tretjem trimesečju so se pogoji poslovanja še dodatno zaostрили. V juliju sprejet sklep o določitvi najvišje ravni cen za vse proizvode in storitve in t. i. »mali devizni zakon« bistveno vplivata na raven gospodarjenja, prvi z zadrževanjem nesorazmerij v cenah, drugi z omejitvami še tako močno skrčenega uvoza. Oskrba s surovinami in reprodukcijским materialom, posebno še uvoženim, je v tretjem trimesečju leta v dobri tretjini organizacij že na kritični meji, saj je povprečni uvoz teh treh mesecev za 17,4 % nižji od lanskega povprečnega uvoza. Uvoz devetih mesecev je za 12 % (oz. za 13 % s konvertibilnega področja) nižji od uvoza istih mesecev lani. Stopnja rasti industrijske proizvodnje je v juliju in avgustu na letošnji najnižji ravni, določen premik k oživitvi je opaziti šele v septembru. Industrijska proizvodnja devetih mesecev je le za 1,7 % višja od lanske devetih mesecev; do konca leta skoraj ni pričakovati uresničitve resolucijske stopnje (2 %).

● Proizvodni problemi vplivajo tudi na neuresničitev ključne naloge letošnjega leta, t. j. izvoza. Razen tega je izvoz, ob rasti cen na domačem trgu, kljub izvoznim stimulacijam in raznim olajšavam, dohodkovno manj zanimiv kot prodaja na domačem trgu. Tudi tretje trimesečje v rasti cen kljub »zamrznitvi« ni izjema. Do polletja so se cene

proizvajalcev povečale za 10,2%, cene na drobno za 15,5% in cene življenjskih potrebščin za 17,4%, v tretjem trimesečju pa cene proizvajalcev za 8,1%, cene na drobno za 7,6% in cene življenjskih potrebščin za 4,7%. Zato je tudi povprečni izvoz tretjega trimesečja nižji za 7,8% od povprečnega izvoza lanskega leta. Stopnja rasti izvoza se v tretjem trimesečju znižuje, v septembru je celo že negativna. Izvoz devetih mesecev je le za 6% (oz. za 10% na konvertibilno področje) višji kot lani v istih mesecih. Skoraj gotovo tudi devaluacija dinarja (sprejeta šele konec oktobra), ki naj bi tudi prispevala k spodbujanju izvoza, ne bo mogla do konca leta bistveno spremeniti izvoznih rezultatov. To pa seveda pomeni, da ne bo moč uresničiti načrtov resolucije o 13% realnem povečanju izvoza na konvertibilno področje ter je še naprej treba iskati vse možnosti za povečanje izvoza.

● Pozitivne učinke ima tudi večja družbena aktivnost na spoštovanju razmerij, začrtanih v dogovoru o razporejanju dohodka. Spomnimo se, da je bila ob polletju rast osebnih dohodkov za 3,7% višja od rasti bruto dohodka. Delež osebnih dohodkov v bruto dohodku tretjega trimesečja se je sicer povečal, vendar pa ni dosegel lanskega povprečnega deleža, tako da v devetih mesecih rast osebnih dohodkov ni več višja od rasti bruto dohodka, ampak za 2,2% nižja. Čeprav s tem še niso v celoti uresničena dogovorjena razmerja (8% zaostajanje rasti osebnih dohodkov za rastjo bruto dohodka), pa bi nadaljevanje te aktivnosti usklajevanja rasti osebnih dohodkov z rastjo dohodka v vsaki posamezni organizaciji združenega dela, hkrati z nekoliko ostrejšo politiko izplačevanja osebnih dohodkov v organizacijah z izgubo, že lahko pomenilo tudi uresničitev letošnjega dogovora.

● Devetmesečno poslovanje je 277 organizacij združenega dela s 56.859 zaposlenimi delavci zak-

bi nas naj prisilila, da bi tudi sami naredili kaj več, da bi bili bolj konkurenčni. Ukrepi, ki smo jih sprejeli z namenom, da bi pospešili izvoz, so po mnenju večine izvoznih organizacij združenega dela ukrepi, ki le za kratek čas spodbujajo izvoz, niso pa takšni, da bi kot ekonomska spodbuda delovali trajno. Veliko je opozoril, da zunanji trg pobere večino olajšav, ki jih tako ali drugače dobijo izvozniki. Prav zato smo v sindikatu ob predložitvi zakona o prispevku iz dohodka temeljne organizacije združenega dela, po katerem naj bi zbirali sredstva za stimulacije, menili, da ta zakon ni ukrep, ki bi ekonomsko za dalj časa spodbujal izvoz. Ob tem pa se ne moremo strinjati tudi z rokom predložitve in to kljub temu, da je že v začetku leta padla zahteva, da je treba predložiti ukrepe, ki bodo postavili delavce, ki izvažajo, v enak družbenoekonomski položaj z delavci, ki prodajajo na domačem trgu. Ti ukrepi naj bi predvsem razbremenili izvozne organizacije združenega dela tistih obveznosti, ki jih zunanji trg ne priznava. Ukrepi tudi ne bi smeli enako vplivati na tiste, ki že dosegajo visoko produktivnost dela ali na tiste, ki le tarnajo, da izvoz ni prihodkovno zanimiv, ker lahko doma prodajo slabo delo, neakovostno blago ipd. V obrazložitvi zakona je navedeno, da se v samoupravnih interesnih skupnostih ni bilo mogoče sporazumeti o olajšavah za izvoznike; kdo se je sporazumeval, kdaj in zakaj se ni, pa ni povedano. Ob vsem tem se je znova potrdilo dejstvo, da na področju ekonomskih odnosov s tujino pri dograjevanju in sprejemanju planskih obveznosti izvoza ter pri dogovarjanju o višini deviz s katerimi naj razpolagajo delavci, ki devize ustvarjajo, še ni odločnejšega vpliva delavcev. Delavci zato tudi ne morejo razumeti, še manj pa se sprijazniti s tem, da nekdo v njihovem imenu vpliva na to, da se ne morejo dogovoriti z delavci v organizacijah združenega dela drugih republik in pokrajin za skupno pridobivanje in razporejanje deviznega zaslužka.

Mesto za zahteve po »družbeni inventuri« v silih je v njihovih skupščinah

Na področju razporejanja dohodka in usklajevanja porabe z resolucijskimi usmeritvami v prvih devetih mesecih ugotavljamo, da smo v Sloveniji dosegli skladnejša razmerja. Vendar pa je stanje v posameznih občinah in v posameznih samoupravnih organizacijah in skupnostih dokaj različno. Nič spodbudna pa ni ugotovitev, da smo skupno

porabo zmanjšali predvsem zaradi interventnih zakonov, da nismo nič naredili pri prestrukturiranju programov dejavnosti, pri spreminjanju standardov in normativov. Področje družbenih dejavnosti še zmeraj obravnavamo le z vidika porabe, nič ali pa zelo malo pa z vidika prispevka teh dejavnosti kot potrebe pri ustvarjanju dohodka v materialni proizvodnji in njihove potrebe pri zagotavljanju socialne in materialne varnosti delavcev. Delavci sicer zahtevajo, da je še treba zmanjšati skupno porabo in sicer selektivno. Pojavljajo se zahteve po tako imenovani »družbeni inventuri« na podlagi katere naj bi tudi v republikah ugotovili, kako so spoštovali družbene usmeritve na posameznih območjih in področjih, ter da se na tej podlagi dogovorimo za prednostne naloge in področja v naslednjem obdobju. Teh zahtev pa je premalo ali pa jih sploh ni na ustreznih mestih: v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti. Sindikati smo odgovorni za takšno stanje, zato morajo osnovne organizacije sindikata in občinski sveti zago-

O nalogah Zveze sindikatov Slovenije v zaostrenih gospodarskih razmerah

toviti potrebne delovne pogoje delegacijam v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti. Prav tako bomo morali sindikati ostreje zahtevati od strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti v občinah in v republikah, da bolj prislunhnejo pobudam in predlogom delegatov ter da se odzovejo na sprejete družbene usmeritve.

Usklajevanju rasti sredstev za osebne dohodke z dogovorjenimi usmeritvami namenjamo sindikati pozornost že vse leto. Stopnja usklajenosti, ki smo jo dosegli, je prav gotovo odraz naših skupnih prizadevanj. Kljub temu pa z doseženim ne moremo biti zadovoljni, saj v nekaterih občinah ugotavljamo velika odstopanja. Prav tako ne moremo biti zadovoljni z aktivnostjo sindikata tam, kjer že imajo visoke osebne dohodke, a jih še povečujejo, ker jim to omogoča dohodek, ki ni rezultat dela, pa tudi tam, kjer dvigujejo osebne dohodke, ker vedo, da bodo drugo leto še težji pogoji in podobno. V vsaki takšni samoupravni organizaciji in skupnosti moramo za takšne predloge zahtevati odgovornost strokovnih in poslovnih organov pa tudi odgovornost

osnovnih organizacij sindikata, ki so takšne predloge podprle. Kljub temu, da že nekaj časa vodimo aktivnosti na področju družbene usmeritve razporejanja dohodka, pa smo še priče trditvam v nekaterih organizacijah združenega dela, da »nekdo« v republiki ali občini ne dovoli izplačati osebnih dohodkov. Osnovna organizacija sindikata v takšnih okoljih prav gotovo ne opravlja svoje naloge.

Družbeni dogovor o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka in sredstev za osebne dohodke v letu 1983, o katerem se bo prihodnji teden začela javna razprava, in bi naj bil podpisan ob koncu leta, temelji na predpostavkah:

— da naj sredstva za osebne dohodke naraščajo za polovico počasneje kot dohodek;

— da je možno doseči višjo rast osebnih dohodkov le na podlagi kakovostnih dejavnikov gospodarjenja, kot so izvoz, produktivnost, zniževanje stroškov, rentabilnost;

— da osnova za povečevanje osebnih dohodkov v letu 1983 ne bo zatečeno stanje v letu 1982, ampak dovoljena sredstva po dogovoru iz leta 1982 (tako bodo odpravljeni vplivi raznih špekulativnih dviganj osebnih dohodkov v zadnjem obdobju, ki niso v skladu z dogovorjenimi usmeritvami).

S takšnimi usmeritvami naj bi odpravili »indeksiranje«, kar je zahtevala večina delavcev. Ker so z resolucijo zastavljeni možni okviri porabe dokaj restriktivni, je tudi v dogovoru še vedno prisotna precej podrobno količinsko opredeljena možna politika razporejanja dohodka oziroma čistega dohodka. Z našo nenehno aktivnostjo moramo v tem srednjeročnem obdobju doseči, da bo v prihodnjem srednjeročnem obdobju to nepotrebno, da bodo delavci sami po sprejetih planih razporejali dohodek, razporejali po načelu, da so osebni dohodki odvisni od dela in rezultatov dela.

Le delo in rezultati dela zagotavljajo delavcu materialni in socialni položaj

Opozoriti želim še na zahtevo, ki je bila prisotna na kongresih in je prisotna v vsakodnevnih razpravah, to je: »Bremena stabilizacije moramo razdeliti na vse enako«. Na to želim opozoriti, ker si uresničitev tega različno predstavljamo. Mnogi si to razlagajo nekako tako: »v hudih časih moramo imeti vsi enako malo«, »da je potrebno znižati razporejanje osebnih dohodkov, zmanjšati razlike v osebnih dohodkih« in podobno. V sindi-

katu moramo biti enotni in imeti moramo jasno opredeljena stališča do tega vprašanja. Prej navedene razlage kažejo na močne težnje, da bi uresničili komunistično načelo delitve po potrebi, kar nam pa še dolgo ne bodo dovoljevale materialne možnosti. Na kongresu smo sprejeli stališče, da delo in rezultati dela zagotavljajo delavcu materialni in socialni položaj. Razlike v osebnih dohodkih, ki temeljijo na večjem prispevku delavca k rezultatom dela, na umnejšem gospodarjenju z družbenimi sredstvi, na inovacijah, racionalizacijah, na težjih delovnih pogojih, kreativnosti itd., moramo podpirati. Če bomo pristali na tezo, da je treba vsakomur zagotoviti nek povprečen standard ne glede na vložen delo in sredstva, se bomo odpovedali motiviranosti posameznika, ki pa edina vodi v večji družbeni napredek. Vse premalo je prisotno spoznanje, da je resnični družbeni napredek mogoč le s sprostitvijo vseh in vsakega posameznika tako pri delu kot pri upravljanju z družbenimi sredstvi.

Zahtevo po enakomerni razporeditvi bremen stabilizacije moramo uresničiti z odpravljanjem razlik, ki nimajo podlage v delu in rezultatih dela, z ustreznejšo davčno politiko, s preganjanjem špekulacij, malverzacij in podobnega. Za tiste delavce, ki jim osebni dohodek ne zadostuje za pokrivanje minimalnih življenjskih potreb, pa mora biti v sleherni samoupravni organizaciji in skupnosti opredeljen način razreševanja oziroma zagotavljanje sredstev, ki mu omogočajo materialno in socialno varnost.

Nizka raven osebnih dohodkov v nekaterih organizacijah združenega dela mora biti gibalno aktivnosti sindikata v tem smislu, da zahtevajo od poslovnih organov in strokovnih služb razvojne programe, ki bodo v bližnji bodočnosti dajali možnosti za ustvarjanje višjega dohodka.

Izgube — 7.296.075.000 dinarjev — v 277 organizacijah združenega dela s skoraj 57.000 zaposlenimi delavci, so za celotno združeno delo Slovenije velik problem, ki ga bo treba rešiti. V sindikatih smo že sprejeli stališča za našo aktivnost na tem področju, ki pa jih bo treba še dopolniti. Ugotoviti moramo razloge za nastale izgube in na tej podlagi sprejeti ukrepe za njihovo odpravljanje. Prav gotovo se ne bomo mogli izogniti vzajemnosti in solidarnosti do velikih izvoznih organizacij združenega dela ali do organizacij združenega dela v infrastrukturi. Ne glede na takšno opredelitev pa moramo v sleherni osnovni organizaciji sindikata v temeljni organizaciji združenega dela, ki

posluje z izgubo, zahtevati sprejetje ukrepov za boljše gospodarjenje. Na področju energije bo treba usmeriti vso aktivnost na čimprejšnji sprejem samoupravnega sporazuma o pridobivanju in razporejanju skupnega prihodka, opredelitvi družbeno verificiranih standardov in normativov stroškov, da bi dosegli enakopravnejše pogoje za pridobivanje dohodka delavcev posameznih temeljnih organizacij združenega dela in presegli »stroškovno načelo«, ki delavcev ne spodbuja k boljšemu gospodarjenju. Po ugotovitvah Službe družbenega knjigovodstva je pri dobršnem delu organizacij, ki poslujejo z izgubo, neposredni vzrok neustrezna cenovna politika. V sindikatih bi se morali zavzeti za hitrejšo uveljavljanje ekonomskih cen predvsem tistih izdelkov, ki ne vplivajo neposredno na življenjske stroške, delno pa tudi izdelkov oz. storitev, ki vplivajo na življenjske stroške, pa zaradi neustrezne politike cen zavirajo razvoj teh dejavnosti (energija, mesnopredelovalna industrija), seveda s tem, da delavcem z nižjimi osebnimi dohodki nadomestimo večje stroške.

O nalogah Zveze sindikatov Slovenije v zaostrenih gospodarskih razmerah

Posebno pozornost moramo nameniti politiki osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela z izgubami. Podatki, ki kažejo na višji povprečni osebni dohodek v organizacijah združenega dela z izgubami kot v tistih, ki nimajo izgub, tako globalno prikazani še niso osnova za oceno; ugotoviti bomo morali, koliko spoštujejo usmeritve pri izplačevanju osebnih dohodkov.

Uvajanje bonov ne odpravlja problemov pri oskrbi, je pa potuha slabi organiziranosti

Oskrba v zadnjem času najbolj vpliva na razpoloženje delovnih ljudi in občanov. Ne morejo razumeti in prav je, da ne razumejo pomanjkanja, nekaterih artiklov, kot so pralna sredstva, sanitetni material, zdravila. V sindikatu moramo v vseh tistih organizacijah združenega dela, ki so odgovorne za preskrbo, delovati tako, da bomo preprečevali vsakršne nepravilnosti in špekulacije v proizvodnji in v preskrbi. S politično aktivnostjo moramo

preprečevati nakupovalno mrzlico ter izhajajoč iz naših nalog in družbene samozaščite posredovati ob vsakem neustreznem vedehju posameznikov, ki bi kopičili zaloge, preprodajali blago in podobno, in tudi preprečevati širjenje govoric o pomanjkanju tega in onega. Ob tem pa v sindikatih vztrajamo, da mora biti zagotovljena preskrba z nujnimi artikli ne glede na obveznosti do izvoza in na probleme pri zagotavljanju deviz. Prav tako moramo biti v sindikatih proti uvažanju bonov in kuponov, ker to daje potuho neustreznosti organiziranosti, problemov oskrbe pa ne rešuje dolgoročno. V razpravah o problemih oskrbe na predsedstvu republiške konference SZDL Slovenije in v razpravah v posameznih organih sindikata v občinah so opozarjali na tako imenovan »odliv blaga iz republike«. Tu seveda niso mislili normalnega preliva blaga, ki mora obstajati na enotnem jugoslovanskem trgu, ampak na to, da posamezniki kupujejo večje količine in podobno. V sindikatu, v delavski organizaciji v Jugoslaviji, moramo biti enotni, da ne more in ne sme biti zapiranja pretoka blaga med republikami. Vendar moramo vsi skupaj in vsak posebej izpolnjevati dogovorjene obveznosti, sporazume in dogovore za zagotavljanje proizvodnje in oskrbo z artikli, nujno potrebnimi za življenje. Zato bi bilo dobro, da bi v organih zvezne skupščine razpravljali o vzrokih za sedanje razmere pri oskrbi.

Ukrepi zveznega izvršnega sveta in nekateri ukrepi zvezne skupščine so v začetku naleteli na precejšnje odobravanje, ki pa se počasi ohlaja, ker prihajajo do izraza nekateri negativni učinki, tudi zaradi govoric, da ukrepov ne izvajajo dosledno. Kljub temu, da so delavci sicer podprli ukrepe, predvsem zato, »ker je nekdo le nekaj ukrenil ob vseh nakopičenih problemih«, pa sedaj vedno bolj prihaja na dan dejstvo, da delavci niso imeli možnosti vplivati na nastajanje teh rešitev in tudi ne na odločanje o njih. Ne smemo dopustiti, da bo takšen način urejanja problemov postal pravilo, saj so delavci enotni, da si samoupravljanja ne pustijo vzeti. Napovedi zveznega izvršnega sveta o novem paketu ukrepov delavce v združenem delu prav gotovo ne motivirajo, da bi sami, v medsebojni odgovornosti in povezanosti združenega dela, iskali rešitve za odpravljanje težav in problemov pri gospodarjenju. Obstaja bojazan, da bo takšen način poseganja prešel v navado tudi republikam in občinam, organizacijam združenega dela, skratka vsem, pod pretvezo, da je situacija izredna, da zahteva učinko-

ljučilo z izgubo. Znesek vseh teh izgub znaša 7.296.075.000 din, od izgube ob devetih mesecih lani je višji za 146,5 %. Devet mesecev lani je zaključilo z izgubo 166 organizacij združenega dela s 30.278 zaposlenimi delavci.

● Pomemben pozitiven premik v strukturi celotne izgube je v zmanjšanju deleža izgube zaradi nektrih porabljenih sredstev (t. i. izgube na substanci). Znesek izgube na substanci se je znižal tako glede na lanske devet mesecev, še bolj pa glede na letošnje prvo polletje. V prvem polletju letos je bilo ugotovljenih dodatnih 772.879.000 din izgube na substanci, od tega v proizvodnji osebnih avtomobilov 305.721.000 din. Ob devetih mesecih proizvodnja osebnih avtomobilov nima več izgube na substanci; pač pa so v okviru industrije (kjer je osredotočene 85 % celotne izgube na substanci) močni »substanci izgubari« tele panoge: proizvodnja električnih strojev in aparatov 163.525.000 din), proizvodnja naftnih derivatov (78.268.000 din), proizvodnja cementa (64.302.000 din), proizvodnja kemikalij (19.228.000 din) itd. Področje gostinstva in turizma ima nadaljnjih 7,6 %, področje stanovanjsko komunalne dejavnosti 6,9 %, področje trgovine pa 0,5 % celotne izgube na substanci.

Industrija je še vedno področje z največjim deležem celotne izgube, čeprav ta delež ni več preko 90 %, kot smo ga ugotavljali v prejšnjih obračunih. V devetih mesecih letošnjega leta je 175 organizacij združenega dela ugotovilo 6.234.469.000 din izgube, kar je 85,5 % celotne izgube. Največji delež te izgube ima proizvodnja prometnih sredstev (1.435.404.000 din), sledi elektrogospodarstvo (1.108.941.000 din, od tega proizvodnja termoelektrične energije 600.641.000 din), proizvodnja električnih strojev in aparatov (879.067.000 din), pridobivanje premoga (599.442.000 din), črna metalurgija

(Nadaljevanje na 7. strani)

vito ukrepanje in da ni časa za samoupravno odločanje. Tako ni čudno, da je v nekaterih okoljih čutiti pasivnost, čakanje na rešitve, ki jih bo predlaal nekdo zunaj organizacije združenega dela. Ne glede na upravičenost ali neupravičenost takšnega stanja, bi morala osnovna organizacija sindikata bolj spodbujati razprave v organizacijah združenega dela, pa tudi v delegatskih skupščinah.

Izoblikovati moramo svoja avtonomna stališča do vseh vprašanj, ki so pomembna za delavca

V sindikatu, tako v osnovni organizaciji, občinskem svetu in v republiškem svetu bomo morali sprejemati in izoblikovati svoja stališča do vseh vprašanj, ki so pomembna za delavce. V vsakodnevni aktivnosti je preveč zlepljenosti politično-izvršilnih teles in posameznikov ter izvršilnih državnih organov in poslovnih struktur. Tako osnovna organizacija največkrat sledi le poslovnemu organu, ne sprejema samostojnih ocen o delu in poslovanju, občinski sveti se prevečkrat strinjajo z občinsko politiko in tako naprej. V takšnih razmerah bomo težko uresničevali svojo vlogo kot politična organizacija, težko bomo uresničevali kongresne naloge. S tem ne mislim reči, da bomo nasprotovali predlogom, rešitvam poslovnih, izvršilnih organov, ne, le presojati jih moramo skozi sprejete usmeritve v naši organizaciji.

Tako kot smo v »Nalogah«, sprejetih na kongresu, zapisali, da bomo ugotavljali lastno odgovornost, kadar stališč ne bodo izvajali, bi morali zahtevati odgovor tistih osnovnih organizacij sindikata in občinskih svetov Zveze sindikatov Slovenije v tistih okoljih, kjer so poviševali osebne dohodke ne glede na dogovorjene usmeritve, v tistih trgovinskih organizacijah združenega dela mesnopredelovalne industrije, kjer so prodajali meso po višjih cenah, kot je dogovorjeno, v tistih občinah, kjer so kljub stališču Ustavnega sodišča SFRJ uvedli bone, kupone in podobno.

Naša večja učinkovitost bo dosežena le, če bomo sproti preverjali uresničevanje sprejetih stališč in usmeritev.

Iz razprav članov republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije

Iz zaostrenih gospodarskih razmer z boljšim delom

Marija Škoda

Marija Škoda je dejala, da ocena devetmesečnega poslovanja v gostinstvu in turizmu ne kaže prave slike razmer, s katerimi so se ubadali delavci v tej panogi v minuli turistični sezoni, kajti rezultati so še dokaj dobri. Plan nočitev naj bi se v prihodnjem letu povečal za 6 odstotkov, devizni priliv pa za kar 10 odstotkov. Poudarila je, da je to zelo zahteven program, ki ga bo le težko uresničiti. Sedanji ukrepi za povečanje turističnih tokov k nam so le kratkoročnega značaja, kar se sicer odraža tudi pri odpovedovanju sklenjenih pogodb, kjer nam tuji partnerji očitajo zlasti slabo preskrbo. Še zmeraj tudi nismo našli načina za enotno nastopanje na tujih trgih, kar draži poslovanje v turističnih organizacijah.

Milena Jurič

Milena Jurič je govorila o razmerah v kovinsko-predelovalni industriji v Mariboru. V sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja smo sicer lahko zadovoljni s 5,9-odstotno rastjo fizičnega obsega proizvodnje, manj pa lahko zadovoljni z dejstvom, da je »mali devizni zakon« za polovico zmanjšal pravice razpolaganja z ustvarjenimi devizami v Tovarni avtomobilov in motorjev Maribor, kjer pa kljub temu niso spremenili proizvodnega načrta. Vztrajajo pri načrtovani proizvodnji 9500 vozil in prav toliko motorjih. Pri tem pa lahko vztrajajo predvsem zagradelj, kot je dejala Milena Jurič, ker imajo lastno tehnično in tehnološko bazo za to proizvodnjo, ki je plod lastnega znanja in razvoja, uvoženih elementov pa je nekaj manj kot 7 odstotkov.

Opozorila je na probleme v preskrbi proizvodnje s surovinami in reprodukcijskim materialom in na težave, s katerimi se srečujejo s kooperanti. Uspešno so reševali potrebe po aluminiju, steklu in barvah, manj uspešni pa

so bili pri oskrbovanju s črno metalurgijo iz Slovenskih železarn in z gumami iz kranjske Save.

Ko je analizirala gospodarske rezultate po devetih mesecih, je dejala, da je Tamu, kljub prizadevanjem za zmanjšanje stroškov in boljšo organizacijo dela, ostal le simbolični ostanek čistega dohodka za sklade, kar pa nikakor ni posledica pretirano visokih osebnih dohodkov. Po devetih mesecih znaša povprečni osebni dohodek na delavca 13.209 dinarjev, kar je za 25 odstotkov več od lanskega enakega obdobja. In če te podatke, po

O nalogah Zveze sindikatov Slovenije v zaostrenih gospodarskih razmerah

njenem mnenju, primerjamo z osebnimi dohodki delavcev v slovenskem gospodarstvu, lahko ugotovimo, da so delavci v Tamu sorazmerno slabo nagradjeni navkljub tehnološko zahtevni in uvozno usmerjeni proizvodnji.

Mihael Žilavec

Mihael Žilavec je poudaril, da so v Litostroju dosegli boljše rezultate pri gospodarjenju, čeprav je značaj proizvodnje v tem kolektivu tak, da traja proizvodni cikel dve leti ali več. Nekateri novi pogoji gospodarjenja v letošnjem letu so tudi v Litostroju povzročili motnje. Zlasti velja to za likvidnost, kajti izvajanje obsežnega investicijskega programa razvoja in skokovito naraščanje poslovanja je zahtevalo poleg lastnih sredstev tudi precej posojil. Omejene možnosti za zagotovitev posojil pa so na začetku letošnjega leta povzročile bistveno slabšo likvidnost in celo blokado žiro računov. Drugi in še večji problem pa je omejitev razpolaganja z devizami. Kljub

temu, da Litostroj uvaža le majhen odstotek reprodukcijskih materialov in da je moral v kratkem času zagotoviti devizna sredstva za soudeležbo pri nabavi domačih materialov, je bil konvertibilni izvoz zagradelj »prekratek«. Zato so sprejeli program za večji izvoz tudi na področju manjših poslov ter se odločili za najem tujih posojil na račun že sklenjenih večjih izvoznih poslov. Na ta način si skušajo zagotoviti vsaj normalno preskrbo z najnujnejšim reprodukcijskim materialom.

Elizabeta Fon

Elizabeta Fon je namenila osrednjo pozornost aktualnim gospodarskim in političnim razmeram v Iskri Telematiki. Z realiziranimi prihodki, je dejala, uspešno uresničujemo načrte, najbolj pa so se v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečali prihodki na tujih trgih, kar je tudi v skladu z zahtevami in hontenji kolektiva in celotnega našega gospodarstva, da se bolj vključi v mednarodno delitev dela. Toda porabljena sredstva naraščajo hitreje kot celotni prihodek. Zaradi spremenjenih predpisov narašča predvsem amortizacija po predpisanih stopnjah, kar pa v bistvu prispeva k realnejšemu vrednotenju osnovnih sredstev. Kritično ugotavljajo, da predstavljajo 71,5 odstotka vseh porabljenih sredstev stroški za material in energijo, zato bo v prihodnje tem stroškom treba posvečati največ pozornosti, kajti z zmanjšanjem porabljenih sredstev samo za 2 odstotka bi po sedanjih ocenah lahko povečali akumulacijo za 30 odstotkov. Spregovorila je tudi o težavah pri izvozu zlasti na konvertibilno tržišče in menila, da v prihodnjem letu ni bistvenih možnosti za povečanje izvoza na to tržišče. Zavzela se je za organiziranje poslovnih skupnosti slovenske industrije za nastopanje na mednarodnem trgu, za kar so že sprejeli ustrezne pobude v koordinacijskem odboru sindi-

kata, ter za večjo vključitev sindikalnih organizacij v oblikovanje sistemskih odločitev, ki se nanašajo na zunanjetrgovinsko poslovanje. Ob tem je spregovorila še o nagrajevanju v Iskri, o izobraževanju ter o zahtevi koordinacijskega odbora sindikata, da morajo v sozdu Iskra pripraviti temeljito analizo proizvodnih programov glede na možnosti njihovega izvoza in hkrati glede na delež od uvoženih reprodukcijskih materialov za to proizvodnjo.

Zorko Dežjot

Zorko Dežjot je dejal, da na obalno-kraškem območju ugotavljajo, da sedanji predpisi in standardi za naložbe niso realni in usklajeni z možnostmi investitorjev. Posledica tega je še zmeraj neustrezno visok delež vloženih sredstev v gradbene objekte v primerjavi z vlaganji v sodobno tehnologijo in znanje. Predpise je treba uskladiti z realnimi možnostmi investiranja. Opozoril pa je tudi na nekatere negativne pojave ter posebej omenil slabo finančno disciplino, premajhno odvisnost dohodka od gibanja na trgu, zlasti pa osebnih dohodkov od gibanja čistega dohodka, ki čisto ni odvisen od dohodka. Zaradi sezonskega značaja poslovanja prihaja v nekaterih organizacijah združenega dela do več nadurnega dela. Ker pa smo to v naši družbi z ukrepi onemogočili, delavci ne sprejemajo nadur. Predlagal je, naj republiški svet celoten splet teh vprašanj posebej preuči in predlaga ustrezne rešitve. Kritično je ocenil tudi prehod na nov delovni čas, kajti pri tem cilji in poti niso bili povsem jasni. Zato se srečujemo z neenotno ureditvijo delovnega časa in s slabšo motiviranostjo delavcev za to družbeno potrebno akcijo. Po njegovem mnenju je bil ukrep pripravljen kampanjsko in se tako tudi izvaja.

Srečko Meh

Srečko Meh je govoril o razmerah v elektrogospodarstvu. V vseh razpravah temeljne organizacije združenega dela energetike ocenjujejo, da v celoti dosega zastavljene plane, delavci so natančno seznanjeni s cilji teh načrtov ter se tudi z vso močjo — zlasti rudarji — borijo za to, da bi plane dosegli in presegle. Ob tem je opozoril, da gre po mnenju samoupravnih organov v elektrogospodarstvu in sindikata v resnici za enostransko naprežanje, kajti lahko dosegajo fizično proizvodnjo, tudi planirane stroške, vendar pa po drugi strani

prihodki niso takšni, kot so jih načrtovali. Ta čas imajo v elektrogospodarstvu, brez premogovnikov, 1,1 milijarde dinarjev izgube, v rudniku Titovo Velenje 354 milijonov, zasavski premogovniki 235 milijonov, v elektrogospodarstvu skupaj nekaj manj kot 1,7 milijarde dinarjev izgub.

Srečko Meh je spregovoril tudi o naložbah v elektrogospodarstvu ter poudaril, da se moramo v družbi zavedati, da bo treba — če hočemo vsaj takšno oskrbo z električno energijo, kot jo imamo sedaj, vlagati v energetske zmogljivosti. Vedeti moramo, da v energetiki ni mogoče popravljati zamujenega niti ne nadoknaditi.

Dotaknil se je tudi delitve sredstev za osebne dohodke v elektrogospodarstvu. Ta gibanja so skladna z družbeno dogovorjenimi usmeritvami. Čeprav je bilo o gibanju osebnih dohodkov v elektrogospodarstvu mnogo govora, delavci v elektrogospodarstvu zahtevajo, da se še pred obravnavo zaključnih računov pripravijo rešitve, kako bo z osebnimi dohodki zaradi zmanjšane prihodka oziroma zaradi neuresničene cene električne energije.

O nalogah Zveze sindikatov Slovenije v zaostrenih gospodarskih razmerah

Jože Stegne

Jože Stegne je opozoril, da so v Zdravstveni skupnosti Slovenije pred kratkim ugotovili, da imajo okrog 600 milijonov in še nekaj izgube in, kot vse kaže, bo do konca leta še večja. Tega se je treba zavedati, čeprav se je doslej o tem govorilo predvsem v organizacijah združenega dela zdravstva. »Dejstvo je, da preveč hodimo v ambulante, zahtevamo preveč udobja na tem področju, da se za vsako stvar hočemo peljati z javnimi sredstvi — rešili niti avtomobili, da za vsako stvar kličemo zdravstveno osebo na dom, za vsako bolezen zahtevamo obilico zdravil in kajpak na tej osnovi potlej ocenjujemo tudi uspešnost posameznikov v zdravstvu. Napredka na tem področju še ni. To je zagotovo res in velja poudariti, da smo reševali te probleme predvsem s povečevanjem stopnje za zdravstveno varstvo, nismo pa iskali možnosti prestrukturiranja znotraj skupne in splošne porabe v korist zdravstva, da smo tam, kjer se je le dalo, revalorizirali prispevne

stopnje in programe, vendar smo investicije spravili na minimum. Vse to smo naredili, zdaj pa smo v situaciji, da se je treba tudi v sindikatih dogovoriti glede na to, kar je bilo danes že povedano, pa tudi glede na resolucijske okvire na področju skupne porabe v prihodnjem letu. Osnovno vprašanje zame je, ali je prav, da delavci v zdravstvu ne občutijo posledic izgub tako kot delavci v gospodarstvu. V sindikatih moramo zahtevati, da se o izgubah govori tudi v teh organizacijah, ne le v isih, in da se tudi tu spojimo s tistim kančkom izgub, ki so posledica podvajanja dela in razmer, da mora pacient, ki želi laboratorijske preglede, opraviti to najprej v osnovni zdravstveni službi in potlej še v bolniški zdravstveni službi in podobno. Samo povprašajmo se o tem, da nam je majhna skupina zdravnikov v letošnjem letu predpisala nekaj sto milijonov receptov, v povprečju pa 700 do 800 milijonov en zdravnik v Sloveniji. Nesprejemljivo po mojem je tudi, da bi nadaljevali s prevelikim koriščenjem zdraviliških storitev, kajti če se ta družba sooča s težavami, kar je nedvomno, potlej se je tudi na tem področju treba smotno obnašati.

Janez Stare

Janez Stare je spregovoril o slabi preskrbi z življenjskimi artikli in s kurjavo. Zavzel se je za večjo samoiniciativnost in hitrejšo ukrepanje pri reševanju teh vzlov, zlasti v okviru izvršnih svetov občin in v organizacijah združenega dela, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo. Posebej pa je opozoril na to, da je pri sprejemanju gospodarskih načrtov za leto 1983 v organizacijah združenega dela obilica problemov zaradi nedodelanosti ukrepov zveznega izvršnega sveta oziroma zaradi zamud pri njihovem sprejemanju. Zaradi tega se je treba potruditi, da se ne bi ponovno srečali s prakso kot v preteklih letih, da v organizacijah združenega dela ne bodo mogli objektivno načrtovati svojih predvidevanj. Povsod velja mnenje, da so ukrepi nujni, tudi dosedanja, vendar pa morajo biti dolgoročnejši.

Zvone Jakša

Zvone Jakša je poudaril, da mora vsaka osnovna organizacija zveze sindikatov upoštevati, da bodo v prihodnjem letu še bolj zaostrene gospodarske razmere. Največ težav — tako vsaj kažejo ocene in analize osnovnih organizacij ZS — bo v tistih okoljih, kjer je proizvodnja vezana na

(Nadaljevanje
s 5. strani)

(324.670.000 din), proizvodnja končnih lesnih izdelkov (320.755.000 din), proizvodnja bazičnih kemičnih izdelkov (268.235.000 din), proizvodnja gradbenega materiala (226.376.000 din), proizvodnja živilskih proizvodov (200.482.000 din) itd.

Področje prometa je po velikosti zneska ugotovljene izgube na drugem mestu, za področjem industrije. 12 prometnih organizacij je ugotovilo 435.518.000 din izgube, kar je 6,0 % celotne izgube, največ cevovodni transport (247.435.000 din) in pomorski promet (143.217.000 din). Sledi trgovina, 16 trgovskih organizacij je ugotovilo 195.767.000 din izgube, 2,7 % celotne izgube gospodarstva. Po deležu celotne izgube je pomembnejše še področje gostinstva in turizma, 22 organizacij je ugotovilo 144.398.000 din izgube, 2,0 % celotne izgube gospodarstva. Sicer pa so organizacije z izgubo v vseh področjih gospodarstva, razen v gozdarstvu in vodnem gospodarstvu.

Vodilno mesto med izgubarji ima še vedno Industrija motornih vozil, Novo mesto, čeprav je znesek izgube ob devetih mesecih za 10.261.000 din nižji, kot je bil ob polletju. Ugotovljenih je 1.531.872.000 din izgube. Druga organizacija na seznamu je SOZD Gorenje s 684.262.000 din izgube (275.054.000 din več kot ob polletju). Na začetku seznama izgubarjev so razen organizacij, pri katerih se je izguba pojavila šele letos, še INA, Nafta Lendava z 293.921.000 din izgube (77.755.000 din več kot ob polletju), Petrol, DO Zemeljski plin z 247.435.000 din izgube (44.175.000 din več kot ob polletju), Zasavski premogovniki, Trbovlje z 235.119.000 din izgube (41.155.000 din več kot ob polletju), Salonit, Anhovo s 107.358.000 din izgube (24.002.000 din manj kot ob polletju) itd.

● Pri dobršem delu organizacij, ki poslujejo z izgubo, je neposredni

vzrok izgube neustrezna cenovna politika. Manjši del organizacij posluje z izgubo zaradi zgrešenih poslovnih odločitev oz. slabe organizacije proizvodnje. Kljub temu pa je izplačevanje osebnih dohodkov v teh organizacijah le nekoliko preveč širokogrudno, saj je kljub omejitvam, ki so z zakonom predpisane tako za organizacije, ki poslujejo z izgubo po zaključnem računu, kot za organizacije, ki imajo izgubo med letom, raven in rast osebnih dohodkov višja kot v drugih organizacijah združenega dela. Poprečni, za devet mesecev obračunani osebni dohodek na delavca, znaša pri izgubarjih 13.711 din, od osebnega dohodka devetih mesecev lani je višji za 27,3 %, pri vseh organizacijah združenega dela pa znaša osebni dohodek 13.500 din, 26,6 % več kot lani v devetih mesecih.

● Rast cen tudi v tretjem trimesečju ni bila v poprečju prav nič manjša kot v prvem polletju. V devetih mesecih letošnjega leta so cene proizvajalcev za 22,9 %, cene na drobno za 28,9 % in cene življenjskih potrebščin za 29,9 % višje od cen lanskich devetih mesecev. Hkrati so se cene izvoza povečale le za 6 %. Tako je rast cen znova osnovni dejavnik rasti finančnih rezultatov.

● Pri porabljenih sredstvih je skoraj enaka situacija, kot je bila ob polletju. Rast celotnih porabljenih sredstev je višja od rasti celotnega prihodka, vendar v glavnem na račun amortizacije in strukturno manj pomembnih stroškov, medtem ko so se sicer izdatki za porabljene surovine in material povečali za 24,5 %, izdatki za porabljeno energijo za 27,8 %, izdatki za transportne storitve za 25,3 % in izdatki za druge proizvodne storitve za 20,5 %. Amortizacija, obračunana po predpisanih minimalnih stopnjah, se je povečala za 78,1 %. Čeprav povečanje predpisane amortizacije v nekaterih organizacijah združenega dela pomembno vpliva na znižanje obsega dohodka, in mogoče tudi nastanek izgube, pa so bile spremembe stopenj že izjemno nujne, saj je bil obseg do-

uvoz reprodukciskih materialov. Novoteks in Iskra v dolnjiški regiji nimata dovolj deviz za normalni tek proizvodnje, sicer pa prehitre spremembe v deviznem poslovanju že itak motijo normalno poslovanje. Zato bi kazalo devizni sistem prilagoditi posameznim vejam gospodarjenja in več skrbni nameniti povezoivanju med posameznimi organizacijami združenega dela. V regiji so posebno skrb namenili organizacijam, ki imajo izgube. Lahko zasledimo izboljšanje razmer v IMV Novo mesto, kajti v devetih mesecih niso povečali izgube — ta je za staro milijardo dinarjev celo manjša. Pojavila sta se dva nova izgubarja: Kolinška Trebnje in Transportno gradbeno podjetje iz Metlike. S temi se ubadajo prav sedaj.

Igor Pirc

Igor Pirc je dejal, da so problemi pri odpravljanju vzrokov za nenormalno oskrbo s praškom, oljem in podobnim. Vzroki so v neusklajenosti proizvodnje s povpraševanjem in tudi v nekaterih stranskih učinkih ekonomskih ukrepov, zlasti v politiki cen kakor tudi v neselektivnem reševanju posameznih problemov v oskrbi. Zavzel se je za enoten jugoslovanski trg in za drugačno informiranje potrošnikov, kjer lahko največ storijo zlasti trgovski delavci. »Mislim, da bi morali pri odpravljanju problemov v oskrbi zagotoviti predvsem to, da bomo v vseh republikah in pokrajinah na enoten način in z enotnimi ukrepi dolgoročno reševali problem zadostnih količin posameznih izdelkov, torej z ukrepi, ki bodo obvezujoči za vse v družbenopolitičnih skupnostih.

Stane Pejovnik

Stane Pejovnik je dejal, da si na univerzi prizadevajo uskladiti programe usmerjenega in visokošolskega izobraževanja z realnimi materialnimi možnostmi. Pri tem pa ne moremo izhajati samo iz današnjih potreb, ampak moramo gledati tudi na prihodnost, kajti univerze in posamezne znanstvene discipline so odgovorne za razvoj družbe. Bodoči kadri, obvezno kvalificirani, bodo lokomotiva, ki bodo družbo lahko potegnili naprej in omogočili prestrukturiranje gospodarstva. Menil je, da v naši družbi premalo mislimo na prihodnje potrebe po kadrih, kar je posledica prešibke celotne predstave tudi o tem, kolikšna del mladine se bo izobraževal po končanem srednjem šolanju in v katerih smereh. Mislim pa, da je

prav tu vloga sindikata najpomembnejša, zlasti sedaj, ko gre za prehajanje usmerjenega izobraževanja na visoko šolstvo. Vsaka programska zasnova mora temeljiti na dolgoročnih planih družbe.

Dejal je, da družbenoekonomski odnosi na podlagi svobodne menjave dela še zmeraj nimajo veljave v praksi in še zmeraj se postavlja vprašanje učinkovitosti delovanja delegatskega sistema v samoupravnih interesnih skupnosti na tem področju. Sindikat se mora zavzeti, da se bodo odnosi spremenili, kajti zavedati se moramo, da je »produkcija« znanja in »produkcija« visokokakovostnih raziskovalnih kadrov dolgotrajen proces.

Leopold Perc

Leopold Perc je govoril o razmerah v prometu in zvezah, kritično in samokritično o nekaterih

*O nalogah Zveze
sindikats Slovenije
v zaostrenih
gospodarskih
razmerah*

pojavnih oblikah v tej dejavnosti, zlasti o tistih, ko ne spoštujemo družbeno dogovorjene smeri razvoja, in poudaril: »Nevzdržno je, da na pamet govorimo, da je treba razporediti blago s ceste na železnico, ne povprašamo pa se o tem, ali je železnica vse to sposobna prevzeti. Zmenimo se, naredimo sporazum in to podpišimo. Ko bomo to podpisali, s tem zadeve ne bomo rešili. Vse je zastoj, če naredimo program racionalizacije in zahtevamo od voznika, da porabi najmanj nafte v Evropi na sto kilometrov. To je vse zastoj, če potem temu vozniku naročimo, naj prepelje iz Ljubljane v Koper tono blaga, drugemu pa istočasno naročimo, naj iz Kopra pripelje tono blaga v Ljubljano. Ta voznika se bosta srečala v Divači in ugotovila, da sta strahotno nesmotna, ker bi to tono blaga lahko pripeljal en sam. Rešitev je v integralnem transportu, vendar to besedo dostikrat napak razumemo, zato predlagam republiškem svetu, da podrobno pregleda celoten splet vprašanj, ki je povezan z integralnim transportom in spodbudi akcijo za ustanovitev poslovne skupnosti za to področje. Leopold Perc je govoril tudi o prelabem izkoriščanju transportnih

zmogljivosti in o tem, da morajo sindikalne organizacije zahtevati od poslovnih organov poročila o tem, kakšni so transportni stroški, na kakšen način vozijo potnike in podobno, da bodo imeli celovit pregled razmer.

Branko Smole

Branko Smole je najprej seznanil republiški svet z rezultati gospodarjenja v mariborskem gospodarstvu v devetih mesecih letošnjega leta, opozoril je na pozitivna in negativna gibanja in dejal: »Poudariti moram, da na področju izvoza in uvoza ne dosegamo planskih usmeritev. Ne bom razpravljaj na široko o razlogih in pojavih, ki povzročajo takšne rezultate (61-odstotno pokritje uvoza z izvozom), kajti to je že zapisano v našem dokumentu, vendar bi rad opozoril na slabšanje političnih razmer in vzdušja med delavci. V MTT so nam rekli: 'Ne mislite, da so ljudje zadovoljni, niso, in to nezadovoljstvo narašča.' To nam mora biti vodilo za sindikalno delo in z ustrezno politično akcijo smo lahko kos nekaterim nerodnostim, neselektivnim ukrepom in tudi različnim namigovanjem. Opozoriti moram, da se Maribor nahaja v izjemnem položaju. Spomladi smo pričeli eno izmed faz preoblikovanja prejšnje velike občine na več občin, kar seveda prinaša določene finančne in druge obveznosti in tudi probleme. So dobre in slabe strani. Med ljudmi v Mariboru nastaja občutek, da prihodnje preoblikovanje in uresničevanje tega programa ne zadeva nikogar drugega, razen Mariborčanov, vendar se mi zdi, da če bi prav razvijali komuno tudi povsod drugje in upoštevali smeri razvoja delegatskega sistema, Mariborčani ne bi ostali sami.

Julij Planinc

Julij Planinc je spregovoril o varnostnih in političnih razmerah v naši republici in postregel s podatki, da gospodarski kriminal tudi v naši republici raste, kar je seveda zaskrbljujoče. Doslej nismo storili dovolj, da bi se postavili po robu tem pojavom, zlasti ne na tistih področjih, ki niso kriminalnega značaja, kot je, na primer, izterjava najemnin in podobno. Spregovoril je tudi o izsiljenih sestankih (beri prekinitev dela), ki sta bila v septembru sicer le dva, vendar nas to ne sme uspravati. Zavzel se je za hitrejšo reševanje zadev na sodiščih, predvsem pa za bolj učinkovito delo samoupravne delavske kontrole.

Tone Florjančič

Tone Florjančič je zanikal trditev, da si zdravstveni delavci v zaostrenih pogojih gospodarjenja ne prizadevajo, da bi se stabilizacijsko obnašali. To je krivična trditev za večino zdravstvenih delavcev v naši republiki. Govoril je o nekaterih napakah pri obravnavanju položaja zdravstvenih delavcev in zdravstva ter poudaril, da so razmere v zdravstvu težavne, zato ker ne priznamo, da imamo v Sloveniji zdravstveno varstvo tako razvito, kot to zahteva svetovna raven, vendar se ne zavedamo, da to

*O nalogah Zveze
sindikata Slovenije
v zaostrenih
gospodarskih
razmerah*

ohranjamo z balkanskimi sredstvi. To pa ne gre skupaj. Kajti sredstva za zdravstveno varstvo v družbenem bruto proizvodu padajo iz leta v leto. Leta 1980 so znašala 5,1 odstotka družbenega bruto proizvoda, lani že 4,7 odstotka in tudi letos se kaže težnja upadanja. Zahodne dežele odvajajo za zdravstvo 11 do 12 odstotkov družbenega proizvoda. Zatem je spregovoril o velikih materialnih stroških v zdravstvu. Razmere bodo tudi v prihodnjem letu zelo težke in spraševal se je, kaj naj zdravstveni delavci storijo, da bi sedanje stanje sanirali. Res je sicer, da je marsikateri normativ, ki sedaj velja v zdravstvu, moč popraviti, vendar ta notranja rezerva ni tolikšna, da bi rešila sedanje zagate zdravstva. Posebej je analiziral razloge, zakaj so ponekod težave v zdravstvenih skupnostih in delovnih kolektivih zdravstvenih delavcev in dodal, da je razlog za to treba iskati v prešibki aktivnosti sindikata in drugih družbenih dejavnikov zunaj teh delovnih skupnosti. Ko je govoril o uporabi zdravil, je poudaril: »Res je, da smo lani porabili v Sloveniji za 152 starih milijard zdravil, da je ta zdravila predpisalo 4172 zdravnikov in da so bili le trije takšni, ki so jih predpisali za 600 do 700 starih milijonov dinarjev. V resnici se giba vrednost predpisanih zdravil 400 milijonov starih dinarjev na zdravnika. Vendar pa ob vsem tem ne smemo pozabiti tudi na psihozo med bolniki, ki jo ustvarjajo sami ravno tako, kot jo ustvarjamo pri bencinu in drugih izdelkih.

Boris Lipužič

Boris Lipužič je dejal, da je osnovno šolstvo po ustavi brezplačno, vendar gre za nakup učbenikov, učnih pripomočkov, za prehrano učencev, ekskurzije in podobno kar precej sredstev. Ta poraba najbolj prizadene delavske družine z nizkimi osebnimi dohodki, kljub temu, da imamo nekatere korektive pri tem. Za tem je spregovoril o naložbeni politiki na področju izobraževanja in o težavah pri investicijskem vzdrževanju šolskih zgradb. Zavzel se je za racionalizacijo šolske mreže, zlasti srednjih šol in za razporeditev centrov usmerjenega izobraževanja po usmeritvah in smereh, pri čemer bo treba upoštevati srednjeročne in dolgoročne potrebe po strokovnih kadrih.

Rudi Peroci

Rudi Peroci je dejal, da so v Novi Gorici premalo pripravljeni na obravnavanje periodičnih obračunov, kajti tri četrtine delavcev jih ne razume, razlage so pomanjkljive, strokovne službe pa preveč strokovno razlagajo periodične in zaključne račune. To je treba urediti, če hočemo, da bodo delavci zares zavestno sprejemali vse naloge in se tudi

tvorno vključevali v njihovo uresničevanje.

Ko je govoril o krepitvi osnovnih organizacij kot temeljnih celic sindikalne organiziranosti, je menil, da si ne bi smeli privoščiti — tako, kot se govori med delavci — da prihajajo direktorji na občinski sindikalni svet in tam razlagajo razmere v delovni organizaciji in tozdu brez predstavnika sindikata.

Ivan Gračan

Ivan Gračan je ocenil razmere v preskrbi na šentjurskem področju in poudaril, da je kupna moč občanov na manj razvitih območjih manjša in da jih sedanje razmere silijo le v nakup najosnovnejših življenjskih dobrin, pri katerih pa trgovina s svojo ceno dela ne pokriva dejanskih stroškov. Govoril je o neurejenih cenah osnovnih prehrabnih artiklov in o tem, da se prepad med razvitimi in manj razvitimi še povečuje, ker so razviti centri začeli oblikovati po občinah sklade za izplačilo kompenzacij. Ker pa nerazvite občine teh sredstev nimajo, so lahko trgovci in tudi občani v teh občinah le opazovalci, kako meso, pridelano na manj razvitem območju, potuje v trgovine in blagovnice v razvitejših območjih.

NAMESTO SKLEPOV

Na seji republiškega sveta ZSS niso sprejeli posebnih sklepov, kajti naloge so zelo jasno zapisane v dokumentih zveznega in republiškega kongresa zveze sindikatov. Republiški svet pa je sprejel informacijo o aktualnih družbenopolitičnih razmerah in nalogah sindikalnih organizacij v skladu z razpravo in uvodnim poročilom o nalogah Zveze sindikatov Slovenije v zaostrenih gospodarskih razmerah. Republiški svet je sprejel tudi usmeritve ZSS pri obravnavi zaključnih računov za leto 1982 kot podlago za delo republiških odborov, občinskih svetov, osnovnih organizacij zveze sindikatov. Pozval je vse organizacije in organe ter članstvo k prizadevnejšemu delu v prihodnjem letu pri uresničevanju družbenoekonomskih ciljev, ki smo si jih zastavili na obeh kongresih.

**Ko se odločate za darilo,
pomislite na
ROKOVNIK -PRIROČNIK '83
DELAJSKE ENOTNOSTI!**

ROKOVNIK ZA VEČ LET!

hodka prav na račun nezadostnega obsega amortizacije že leta nazaj precejšen. Med stroški z visoko rastjo velja še posebej omeniti: izdatke za prehrano delavcev (organizacije združenega dela materialne proizvodnje so obračunale v breme materialnih stroškov 3.477.643.000 din tovrstnih stroškov, kar je za 45,4 % več kot lani), negativne tečajne razlike (v devetih mesecih letošnjega leta je kritih za 2.373.654.000 din negativnih tečajnih razlik — kljub povečanju za 82,3 % je sodeč po stanju negativnih tečajnih razlik po zaključnem računu za preteklo leto znesek kritja za več kot še enkrat premajhen), stroške uvajanja nove proizvodnje (povečanje za 45 %), stroške za sprotne potrebe varstva pri delu (povečanje za 40 %), pozneje ugotovljene stroške poslovanja iz prejšnjih let (povečanje za 46 %) itd. Tudi stroški, katerih obseg in dinamiko ureja družbeni dogovor o skupnih osnovah za urejanje določenih stroškov, niso še vsi v mejah dogovora, čeprav je rast večine tovrstnih stroškov v devetih mesecih nižja, kot je bila ob polletju. Dnevnice za službena potovanja so višje za 32,8 % (ob polletju za 39,5 %), prevozni stroški na službenem potovanju za 18,0 % (ob polletju za 24,7 %), izdatki za reprezentanco za 29,5 % (ob polletju za 34,5 %), izdatki po pogodbah o delu za 11,2 % (ob polletju za 10,0 %), avtorski honorarji za 24,2 % (ob polletju za 29,7 %) in izdatki za reklamo in propagando za 20,6 % (ob polletju za 24 %). Glede na rast celotnega prihodka (27,4 %, bruto dohodka (26,8 %) oz. razporejenih sredstev za osebne dohodke (26,2 %) — to so namreč kriteriji, ki naj bi opredeljevali gibanje tovrstnih stroškov — bi organizacije združenega dela morale v zadržem trimesečju še nekoliko bolj omejiti stroške dnevnic in izdatkov za reprezentanco, pa bi bila ob koncu leta dosežena razmerja dogovora. Vsekakor pa moramo ugotoviti bistven pozitiven premik v porabi tovrstnih stroškov v tretjem trimesečju leta.

Informacija o aktualnih gospodarsko političnih razmerah in aktivnosti sindikalnih organizacij pri njihovem razreševanju

Da bi ocenili, s kakšno zavzetostjo se OO ZS vključujejo v uresničevanje dogovorjenih kongresnih nalog, so delovne skupine RS ZSS obiskale nekatere OO.ZS. Delovne skupine so sestavljali člani predsedstva republiškega sveta ZSS, sekretarji republiških odborov sindikatov ustreznih dejavnosti in strokovno-politični delavci. V razgovore so se vključevali tudi predsedniki občinskih in medobčinskih svetov Zveze sindikatov Slovenije.

Razgovori so potekali o treh spletnih vprašanjih:

1. o rezultatih devetmesečnega gospodarjenja z vidika razprav delavcev na zborih delavcev in delavskih svetih;

2. o aktivnostih pri spreminjanju srednjeročnih planov OZD in pri izdelavi plana za leto 1983 in

3. o aktivnostih pri zagotavljanju preskrbe, premiku delovnega časa ter reševanju drugih aktualnih nalog.

Sekretarji republiških odborov sindikatov dejavnosti so za svojo dejavnost pripravili še pisмено informacijo o problematiki gospodarjenja v njihovi panogi.

I. OCENA URESNIČEVANJA CILJEV GOSPODARJENJA V LETOŠNJEM LETU

Cilji ekonomske politike v letošnjem letu se prepočasi uresničujejo, na posameznih področjih pa se dogovorjena politika dolgoročne stabilizacije sploh ne uresničuje:

— v letu 1982 so v večini OZD odstopanja od dogovorjenega obsega proizvodnje, kar se odraža v nezadostni rasti oziroma stagnaciji gospodarske aktivnosti;

— izvoznih usmeritev, zlasti izvoza na konvertibilno področje, OZD ne uresničujejo v skladu s planskimi opredelitvami;

— politika cen še ne upošteva opredelitev resolucije o družbeno-ekonomskem razvoju;

— gibanje vseh oblik porabe ni usklajeno oziroma prekoračuje resolucijsko dogovorjene okvire;

— zaostrejuje se problemi dinarske in devizne likvidnosti;

— naraščajo izgube, ob tem

pa je v zaostrenih pogojih gospodarjenja vse več OZD z motnjami v gospodarjenju;

— nezaposlenost narašča, problem je struktura nezaposlenih po starosti, izobrazbi in regionalni razporeditvi.

Svetli točki uresničevanja letošnje gospodarske politike sta z resolucijo dokaj usklajena rast osebnih dohodkov in zmanjšanje investicij, ki pa so padle že pod kritično mejo.

1. **PROIZVODNJA:** OO ZS navajajo, da je na nedoseganje planirane proizvodnje v prvi vrsti vplivala slaba oskrba proizvodnje s surovinami, repromateriali, rezervnimi deli in energetskimi viri, bodisi iz uvoza, bodisi s strani domačih dobaviteljev. V nekaterih industrijskih dejavnostih k temu dodatno prispeva še iztrošenost proizvodnih naprav, kar je povzročilo večje število popravil oziroma zastojev. V mnogih primerih dobavitelji ne izpolnjujejo dogovorjenih obveznosti, niti količinsko niti po kvaliteti. Zaradi povečanega izvoza surovin in polproizvodov se slabša oskrbljenost z repromateriali v celotni reprodukcijski verigi. Neredna oskrba z repromateriali povzroča, da se OZD oskrbujejo z njimi preko planiranih potreb, kar negativno vpliva na prekomerno kopičenje zaloga in finančno likvidnost. Pojavljajo se izsiljevanja s strani dobaviteljev surovin, polproizvodov, rezervnih delov in dr.

Slaba oskrba z repromateriali naj bi bila daleč najpomembnejši problem proizvodnje in povzroča največ motenj v organizaciji dela. Delavci in OO ZS se s tem vprašanjem spopadajo na različne načine. Da bi nadomestili izpad dohodka in izvršili obveznosti, delajo tudi v popoldanskem času, ob sobotah in celo nedeljah, v več izmenah. Delavcem v proizvodnji se vse pogosteje priključujejo delavci strokovno-administrativnih služb. Ponekod se ponovno pojavlja udarnišvo. OZD razporejajo delavce, v primerih, ko ni zadosti dela, na druga opravila in naloge. Vse pogostejše so pobude medsebojnega sodelovanja OZD pri razreševanju proizvodnih problemov. Prevladuje prepričanje

o nujnosti oslanjanja na lastne sile. Odnos delavcev do dela, kadar je delo, je v glavnem dober: pripravljeni so delati več in bolje. »Operativni program za ohranjanje proizvodnje« v letošnjem letu in Pismo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije osnovnim organizacijam zveze sindikatov pridobivata na konkretnizaciji in veljavi. Predsedniki OO ZS izjavljajo, da bi bila situacija v njihovih kolektivih veliko težja, če si vodstva OZD, v sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami, ne bi toliko prizadevala za razreševanje proizvodnih problemov. V političnem delovanju sindikalnih organizacij pa je opaziti tudi prve težave: pri članstvu se pojavljajo nekateri znaki apatije za politično delo. Administriranje in prenašanje težišča vse proizvodne in poslovne (pa celo politične) aktivnosti na prizadevanje za oskrbo s surovinami, repromateriali, energetskimi viri in drugo povzročajo pri delavcih vtis nemoči, iz razloga, češ da se zadeve rešujejo »zgoraj« in nanje ni mogoče direktno vplivati. To pa deluje demobilizacijsko in nemotivacijsko za učinkovitejše politično delovanje, na neki način devalvira prizadevanja za višjo proizvodnjo in bolj produktivno delo.

2. **IZVOZ:** V razgovorih so nekatere OO ZS ocenile, da so izvozni rezultati boljši, kadar se izvozne trgovske organizacije samoupravno povezujejo z industrijo, z združevanjem dela in sredstev ter samoupravnim sporazumevanjem pa je mogoče učinkoviteje premagovati tudi težave pri oskrbi z uvoznimi repromateriali. Samoupravno sporazumevanje v dohodkovnih proceslotah dobiva nove razsežnosti v sedanjih zaostrenih razmerah, ko je potrebno v čedalje večji mednarodni konkurenci na tujih trgih odkrivati nove možnosti za prodajo in hkrati obdržati osvojena tržišča.

Najbolj izpostavljeni problemi in ocene pri uresničevanju ekonomskih odnosov s tujino so bili:

— plani izvoza v OZD so bili postavljeni nerealno in »prenašajo«, zato jih OZD tudi ne morejo uresničiti;

— devizna likvidnost se poslabšuje, ker OZD niso sposobne izterjati svojih terjatev v tujini (zlasti v državah v razvoju);

— iskanje novih možnosti za povečanje izvoza je povezano s povečanimi stroški poslovanja izvoznikov (kar bi bilo potrebno upoštevati v dogovoru za leto 1983);

— poslovne banke morajo hitreje nakazovati devizna sredstva od izvoza na račune OZD (sum, da namenoma z nakazili zavlačujejo);

— samoupravno sporazumevanje OZD za pridobivanje in razporejanje skupnega deviznega prihodka (67. člen zakona o deviznem poslovanju) ekonomsko ni spodbudno, ker se z višjo stopnjo finalizacije izvoznega proizvoda zmanjšuje njegova rentabilnost in mednarodna konkurenčnost;

— precej zamujamo s samoupravnim sporazumevanjem o pridobivanju in razporejanju deviznega prihodka v reproverigi, v okviru SISEOT;

— vprašljiva je ustreznost organiziranja SISEOT, upoštevaje dosežene izvozne rezultate ter vključevanje v mednarodno delitev dela;

— sindikat bi moral zaostriiti kadrovske politike do delavcev, ki delajo na izvoznih poslih (strokovna usposobljenost);

— upravičenost izvoza »za vsako ceno«, kljub slabi dohodkovni uspešnosti izvoza, še posebej, kadar gre za oskrbo domačega trga z osnovnimi življenjskimi potrebščinami.

OO ZS podpirajo in spodbujajo izvozno usmerjenost svojih OZD in to ob spoznanju, da z izvozom pogostokrat izgubljajo del dohodka. Pomisleke imajo do izvoza blaga, ki ga primanjkuje na domačem trgu, prav tako pa do izvoza surovin, ki jih za nadaljnjo predelavo potrebujejo naše OZD. Želijo realne izvozne piane, kritični so do prepočasnega uresničevanja nekaterih dogovorjenih nalog. So proti linearnemu določanju izvoznih nalog oziroma za enakomernejšo porazdelitev izvoznih bremen, prav tako pa proti solidarnosti pri združevanju deviznih sredstev, kadar gre za prikrivanje

neodgovornosti drugih OZD. Učinkovito reševanje ekonomskih odnosov s tujino vidijo v hitrejšem samoupravnem sporazumevanju reprodukcijsko povezanih OZD kar je skladno s kongresnimi sklepi in Pismom republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Pomisleke pa imajo do nesistemskih rešitev, kot npr. pri združevanju sredstev presežkov SIS za pospeševanje izvoza, novih prispevkov oziroma davkov za hitrejši izvoz.

3. DOHODEK: Pri doseganju nižjega dohodka OO ZS navajajo različne razloge, v prvi vrsti pa nedoseganje proizvodnje zaradi pogostih motenj (oskrbljenost z repromateriali), disparitetnost v cenah, izpad dohodka zaradi izvoza, nerealiziranih terjatev do kupcev, obračuna amortizacije ipd. Revalorizacija osnovnih sredstev in povišane amortizacijske stopnje naj bi še posebej vplivale na višino doseženega dohodka v kovinsko-predelovalni, kemični, tekstilni, lesni, živilski industriji. Zelo se je poslabšala dinarska in devizna likvidnost, kar je tudi posledica slabše plačilne discipline. Vse več je OZD, ki morajo zaradi nedoseganja zadostnega dohodka najemati kratkoročne kredite za izplačilo osebnih dohodkov, po visokih obrestnih stopnjah, ob tem pa imajo velike terjatve do kupcev, SISEOT jim nepravočasno oziroma z veliko zamudo izplačuje stimulacije ipd. Komunalne organizacije in stanovanjske skupnosti imajo probleme pri pridobivanju zadostnega dohodka zaradi neplačevanja njihovih storitev s strani občanov.

Težko je sklepati, koliko je zaostrena situacija že spodbudila večjo samoupravno aktivnost, več in bolj pretehtanega odločanja o vseh elementih pridobivanja in razporejanja dohodka. Vsekakor pa lahko ocenimo, da so večja in širša prizadevanja OO ZS za uveljavitev kvalitetnih dejavnikov pridobivanja dohodka (ukrepi za varčevanje, za višjo produktivnost), kakor tudi tehtnost pri razporejanju ustvarjenega dohodka (spremljanje gibanj osebnih dohodkov, obravnavanje izgub, kritičnost pri prispevkih SIS družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje ipd.).

4. OSEBNI DOHODKI: Po dogovoru o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka in sredstev za osebne dohodke v letu 1982 so se po prvem tromesečju letošnjega leta pokazala odstopanja v smeri hitrejšega naraščanja sredstev za osebne dohodke, primerjalno na razpoložljivi dohodek.

Široka družbenopolitična aktivnost v združenem delu ter

sprejete konkretne usmeritve Zveze sindikatov Slovenije so že v prvem polletju dale pozitivne rezultate. V združenem delu je prevladalo spoznanje, da ni moč deliti več, kot se dejansko ustva-

ri. Ugoden trend usklajevanja rasti osebnih dohodkov z rastjo primerljivega dohodka se nadaljuje tudi v devetmesečnem obdobju. To nam potrjujejo naslednji kazalci:

Naziv	indeks rasti (I.-IX. 82/I.-IX. 81)
1. doseženi dohodek	121,5
2. primerljivi dohodek (dohodek + amortizacija po predpisanih stopnjah)	126,8
3. bruto osebni dohodki	126,2
4. sredstva za reprodukcijo	126,4
5. doseženi čisti dohodek	117,7

Opomba: podatki SDK za gospodarstvo

Dosežena masa bruto osebnih dohodkov v letošnjih devetih mesecih, primerjalno na celotno obdobje lani, kaže porast za 17,8 %.

Vse primerjave kažejo precejšnjo usklajenost z resolucijskimi določili. Kljub temu pa je nujno nadaljevati s politično akcijo usklajevanja osebnih dohodkov z možno rastjo dohodka v vseh sredinah. V sindikatih moramo še posebej biti pozorni do nominalnega povečevanja osebnih dohodkov v posameznih organizacijah združenega dela, oziroma delovnih skupnostih. Na to nas opozarjajo ocene možne rasti dohodka, ki kljub pozitivno globalno ocenjeni devalvaciji (pozitiven učinek + 0,8 %), kaže stagnacijo že od prvega polletja letos.

Zagotoviti moramo v občinskih svetih Zveze sindikatov Slovenije pregled nad obračuni osebnih dohodkov pred izplačilom ter v primerih nominalnega povečanja osebnih dohodkov sprožiti postopek za njihovo usklajevanje z realnim dohodkom.

V pripravah dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka za leto 1983, skladno z resolucijskimi usmeritvami, bomo v odboru podpisnikov zagotovili, da zatečene pozicije stanja na koncu leta ne morejo biti osnova za planiranje in uveljavljanje rasti osebnih dohodkov. Osebni dohodki v letu 1983 naj bi rasli le na osnovi doseženega ugotovljenega dohodka in produktivnosti dela.

V začetku decembra bo dogovor za leto 1983 posredovan v javno razpravo in bomo v Zvezi sindikatov Slovenije preverili njegovo uporabnost v nekaj OZD.

5. IZGUBE: V nekaterih primerih obravnavanja »izgubarjev« je prišlo do kvalitetnih premikov. Z veliko večje odgovornostjo kakor prej so se v družbeno-političnih organizacijah in samoupravnih organih lotili razčlenjevanja vzrokov, ugotavljanja odgovornosti za nastanek izgube ter iskanja izhodov iz težav. Žal pa je situacija precej slabša v tistih OZD in sistemih, v katerih so prepričani, da je iz-

guba izključno posledica disparitet v cenah njegovih proizvodov, ali da so nanjo vplivali drugi neustrezni pogoji gospodarjenja. To deluje demobilizacijsko, vodstva in delavci pričakujejo rešitev le »od zgoraj«, čeprav bodo morali v končni posledici reševati probleme izgube predvsem sami, z lastnimi silami. Res pa je tudi, da npr. rudarji ne morejo povsem sprejeti posledic za svoje izgube, saj proizvajajo (nakopljujejo) več premoga in izboljšujejo njegovo kvaliteto, zato tudi terjajo hitre in učinkovite ukrepe za odpravo njihovih izgub. V razgovorih so OO ZS tudi opozorile, da moramo dopolniti usmeritve republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije glede izgub, ki so posledica velikih izvoznih naporov. Le redke OZD so zaradi izgube izplačevale nižje OD, nasprotno: kaže, da mnoge izplačujejo povsem enake ali pa celo višje OD, kot OZD, ki poslujejo normalno (vsaj tako kažejo podatki). Delavci iz OZD, ki poslujejo normalno, so do takega ravnanja kritični, in niso pripravljeni solidarnostno podpirati takega obnašanja.

6. ZAPOSLOVANJE: Zaposlovanje, ki pomeni uresničevanje ustavne pravice do dela, postaja v zoženih okvirih gospodarjenja pomemben element razvojnega in socialnega politike. Sedanje stanje brezposelnih v SR Sloveniji kaže na nekatere neskladnosti na tem področju. Še vedno je največ iskalcev zaposlitve brez ustreznih kvalifikacij. Ugotavljamo, da je med iskalci zaposlitve in potrebami združenega dela neusklajenost, kar terja programe prekvalifikacij, podružbljanje politike zaposlovanja v skupnostih za zaposlovanje ter tudi vključevanje delavskih univerz v programe prekvalifikacij delavcev. Organizacije zveze sindikatov menijo, da formiranje zveznih skladov za zaposlovanje (opredelitev zvezne resolucije) ni ustrezno. Potrebno je, da se v OZD, kjer so surovine zagotovljene, uvaja večizmensko delo in tako odpirajo možnosti dodatnega zaposlovanja.

V OZD je izražena odločnost in potreba restriktivnega odnosa

do zaposlovanja na režijskih nalogah in opravilih. Zlasti pa je odgovorna naloga zaposlitev mladih in strokovnih delavcev ter usklajevanje zaposlitvenih struktur po posameznih regijah in dejavnostih.

II. PRESKRBA Z OSNOVNIMI ŽIVLJENJSKIMI POTREBŠČINAMI IN PREMAKNITEV ZAČETKA DELOVNEGA ČASA

1. PRESKRBA PREBIVALSTVA: Urejena preskrba prebivalstva z osnovnimi življenjsko-pomembnimi proizvodi in storitvami je pomembno gospodarsko, socialno in politično vprašanje, ki mu moramo sindikati posvetiti vso pozornost.

V zadnjem času se zaostrujejo problemi preskrbe ne samo z energijo in gorivi, ampak tudi z nekaterimi življenjsko potrebnimi živilji (mleko, sladkor, olje, meso, ponekod celo moka) in drugimi proizvodi široke porabe (kot so pralni praški, čistila, zdravila, sanitetni material, ipd.). Pomanjkanje blaga je čutiti zlasti v večjih potrošniških središčih, kjer so pogosti tudi pojavi potrošniške mrzlice in kopičenje pretiranih zalog, pa tudi odliv blaga v druge republike.

Položaj je nekoliko boljši v okoljih, kjer delujejo samoupravne interesne skupnosti za preskrbo ali podobne samoupravne organizacije (Ljubljana, Celje, Koper, Maribor), ki skrbijo za planiranje preskrbe na podlagi izdelanih bilanc, potreb in možnosti njihovega pokrivanja z dolgoročnimi pogodbami s proizvajalci hrane. Primanjkuje pa jim sredstev za učinkovite intervencije v kmetijstvu in porabi hrane, saj dopolnjevanje teh sredstev, pridobljenih z združevanjem sredstev delavcev (0,4 — 0,6 % od osebnih dohodkov), iz proračunov občin ni povsod izvedljivo. Pomembna je racionalna poraba tako združenih sredstev za razvojne premije v kmetijstvu, porabi hrane, predvsem pa za večja vlaganja v razširjeno reprodukcijo na področju hrane.

Ugotavljamo, da je ponekod pomanjkljivo sodelovanje vseh družbenih dejavnikov, ki so pristojni za normalno funkcioniranje preskrbe, od izvršnih organov, družbenopolitičnih skupnosti združenega dela in trgovini in prometu, do samoupravno organiziranih potrošnikov.

Vzrokov za sedanje stanje je več in nekateri so že dalj časa prisotni v naši družbeni praksi, nekateri pa so se pojavili sedaj, ko si z vsemi silami prizadevamo stabilizirati naše gospodarstvo. Popolnoma jasno je, da bo v prizadevanjih za čim večji izvoz in odplačilo dolgov preskrbljenost trga slabša. To pa zahteva, da se v

tej situaciji ustrezno organiziramo kot družba. Bistven prispevek pa moramo dati tudi delovni ljudje.

Najpogostejši vzrok za težave s preskrbo, po navedbah OO ZS, so:

- preskrba slovenskega tržišča z mesom in mlekom je motena zaradi povečanega izvoza in prodaje v SR Hrvatsko, kjer so odkupne cene višje, ter upadanje živinoreje;

- neenotnost jugoslovanskega trga glede cen primarnih kmetijskih proizvodov (koruza, junetina, svinjsko meso, mleko, krompir ipd.);

- dosedanja praksa »zapiranja« skladišč, dokler ni višje cene ipd.;

- omejitve izvoza proizvajalca nekega artikla brez pokrivanja izpadlega vira deviz, potrebnih za nabavo surovin;

- pomanjkanje bencina povzroča neredno dostavo.

Poleg bonov za bencin so v nekaterih mestih naše republike uvedli evidenčne kupone za plin.

Akcija pa očitno ni bila dovolj dobro pripravljena, razdelitev ni bila v celoti izvedena preko krajevnih skupnosti, posledica tega pa je, da so kartončke dobili tisti, ki imajo npr.: mestni plin v Ljubljani in tisti, ki ne uporabljajo plina. Zato pa so nekateri, ki ga nujno potrebujejo, vsaj zaenkrat ostali neposkrbljeni.

Ob vsem tem pa prihaja do nepravilnosti, špekulacij, kopičenja zalog, prodaje na črno. Pojavlja se preprodaja deficitarnega blaga po večkratnih cenah (10 kg jeklenka za plin do 800 din, kava po 1000 din).

V takšni situaciji ostajajo brez najpomembnejšega blaga potrošniki z nižjimi dohodki, ki si ne morejo ustvariti zaloga tudi tedaj ne, ko je blaga dovolj.

Opozorila terena na vzdušje med ljudmi, zaradi neučinkovite preskrbe, so resna. Nevarno je, če delavci in občani izgubijo zaupanje do redne osnovne preskrbe.

Zato sami povedo, da si morajo ustvariti zaloge, ker je preskrba neredna, netočna in dosegljiva le nekaterim. Vse to pa ima za posledico negotovanje med ljudmi in nezaupanje v samoupravni način razreševanja nastale situacije.

2. SPREMEMBA ZAČETKA DELOVNEGA ČASA: Sprememba začetka delovnega časa je doslej v največji meri prisotna v upravnih organih in službah, družbenopolitičnih organizacijah, strokovnih službah samoupravnih interesnih skupnosti ter v delovnih skupnostih skupnih služb. Tudi v mnogih proizvodnih delovnih organizacijah so začetek dela premaknili s 6. na 7. uro. Iz mnogih delovnih okolij sporočajo, da je ob spremembi

začetka delovnega časa, zaradi pomanjkljive predhodne priprave in koordinacije mnogih potrebnih dejavnikov v posameznih občinah, prišlo do nekaterih problemov, kot so neusklajeni prevozi na delo, gneča na avtobusih in vlakih, neusklajen delovni čas med proizvodnjo in javnimi službami, večji materialni stroški v VVO, neustrezno prilagojena prehrana delavcev ipd.

- v akcijo sta se uspešno vključila republiški odbor Sindikata delavcev prometa in zvez in Skupnost otroškega varstva Slovenije.

Začetne težave in problemi se sicer omiljajo, ker se vsi potrebni mehanizmi postopno vključujejo v razreševanje. Dejstvo je, da ob dosledno načrtovani akciji do tolikšnega nerazpoloženja ne bi prišlo. Treba je ugotoviti, da samo priporočilo ni dovolj, temveč, da bi bilo treba v času prilagajanja dosledno sodelovati, to pa ponekod s strani upravnih organov ni bilo ravno najbolje izpeljano. Tako so v Integralu dejali, da so vozne rede prirejali »na pamet«, ker jim nihče ni znal natančneje povedati, kaj bo priporočilo prineslo v praksi, ker nihče ni celovito spremljal spreminjanje delovnega časa, še zlasti ne v začetni fazi.

- Poleg težav prevoza na delo, pa je za delovne ljudi pomembna ureditev varstva otrok v VVO in šoli, ki so se dobro in hitro prilagodile spremembi delovnega časa staršev. Novi čas v VVO in šolah je zahteval prerazporeditev varstvenega osebja tako, da sprememba na splošno ne zahteva večjega števila kadrov, pomeni pa večje materialne stroške in večjo porabo energije.

- Zaradi vsakodnevne preskrbe s prehranbenimi artikli je potrebna tudi sprememba obratovalnega časa trgovin. Republiški odbor Sindikata delavcev trgovine posveča temu precej pozornosti, pravijo pa, da so v zadnjem času prisotne ideje po obratovalnem času od 8. do 18. ure, s čimer bi dosegli večje prihranke pri porabi električne energije, kar pa se postavlja kot veliko vprašanje z vidika zadovoljevanja potreb delavcev.

- Sprememba delovnega časa pa zahteva tudi drugačne prehranske navade delavcev.

Razgovori delovnih skupin republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije v OZD so pokazali, da se v zvezi s prehrano pojavljajo številni problemi tako v OZD, kot v vrtcih in šolah. Po zdravstvenih priporočilih bi potrebno pojačati obrok med delom in režim prehrane prilagoditi delavcem.

Javljajo se potrebe po družbeno organiziranem obroku po

delu. To pa pomeni, da je treba nemudoma aktivirati obrate družbene prehrane v OZD, kapacitete katerih v popoldanskem času niso izkoriščene, kakor tudi gostinske obrate.

Značilno je, da so navedene probleme hitreje in učinkovito rešili tam, kjer je bilo medsebojno sodelovanje med samoupravnimi interesnimi skupnostmi, občinskimi sveti ZSS, upravnimi organi, vrtci, šolami in OZD.

III. OCENE GOSPODARJENJA V LETU 1983

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je v začetku junija letos poslal pismo vsem osnovnim organizacijam zveze sindikatov, v katerem je pozval članstvo za večja prizadevanja za uresničevanje ekonomske stabilizacije. Pri tem je bilo poudarjeno, da je nadaljnji družbenoekonomski razvoj odvisen od povezovanja združenega dela na dohodkovnih načelih, ki je bistveni element njihovih pravic, dolžnosti in odgovornosti za njihov lasten položaj in celotni družbeni razvoj. Vključevanje v mednarodno delitev dela in boljše samoupravno organiziranje je temelj za boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, večje delovne storilnosti, boljše organizacije dela in dejanske usposobljenosti gospodarstva za hitrejši razvoj v pogojih omejevanja na domačem in zunanjem trgu.

Ocene iz OO ZS kažejo, da je v posameznih organizacijah združenega dela in v posameznih okolišjih različni pristop in intenziteta aktivnosti za uresničevanje teh usmeritev. Zlasti so priprave na kongrese, poleg kratkoročnih rešitev, izpostavile tudi dolgoročne usmitve gospodarskega in samoupravnega razvoja.

Doseženi rezultati gospodarjenja so prav gotovo tudi merilo učinkovitosti družbenopolitične aktivnosti.

Delovne skupine republiškega sveta so ugotovile v večini organizacij združenega dela pripravljenost za spreminjanje stanja. Znani so primeri zagotavljanja repromateriala in rezervnih delov med TOZD in OZD, začasne izmenjave delavcev in podobno. Prav tako je zelo prisotna zaostritev odgovornosti za izvajanje sprejetih odločitev (na primer: sindikat je bil nosilec konkretne aktivnosti za uvedbo varstva samoupravnih pravic v Lesna Slovenj Gradec TOZD Tovarna pohištva Radlje).

Kljub ugotovitvam večje angažiranosti in vključevanja sindikata v vsakdanje tokove — samoupravnih in gospodarskih procesov, pa lahko ugotovimo, da ta aktivnost temelji predvsem na kratkoročnih ukrepih. To je po svoje tudi razumljivo, saj v OZD pogostokrat nimajo zago-

ovitve repromaterialov niti za par dni vnaprej (mazut, gorivo, kemične surovine, kovine, itd.). Vendar je dejstvo, da zoženi okviri gospodarjenja zahtevajo več združevanja dela in sredstev, usklajevanja programov ter dohodkovne integriranosti združenega dela na enotnem jugoslovanskem trgu. Odsotnost te aktivnosti, ki jo opažamo tudi pri spreminjanju planov od 1983 do 1985 in za leto 1983, terja od zveze sindikatov odločnejšo usmeritev v rešitvah povezav združenega dela v repocelote (skupnosti za poslovno plansko sodelovanje ter druge oblike organiziranja proizvodnje in trgovine) in na teh temelji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Le tako bo preseženo formalno odločanje delavcev in stihija nadomeščena s samoupravnimi usmeritvami.

Sedanja pogoja gospodarjenja se skoraj v celoti odražajo v pripravi na spremembo srednjeročnih planov in priprav planov za leto 1983. Kasnitve priprav teh dokumentov so posledica kasnitve na republiški in zvezni ravni, delno pa tudi subjektivizma v OZD, ki se kaže v čakanju, da bodo znani vsi pogoji gospodarjenja. Res je, da za izpeljavo planskih dokumentov v OZD še niso znani vsi pogoji gospodarjenja, vendar z ozirom na znano generalno usmeritev v OZD bi morali pripravljati zlasti proizvodne, poslovne in dohodkovne usmitve.

OZD zlasti poudarjajo, da je področje ekonomskih odnosov s tujino še velika neznanka. Odločna usmeritev povečanja izvoza v letu 1983 ne sme biti linearna. Za plan mora biti znan delež deviznih sredstev, s katerimi bo razpolagalo združeno delo. Prav tako se postavlja vprašanje umestnosti številnih administrativnih ukrepov za realizacijo zvezne resolucije. Ob vseh teh ugotovitvah pa je v OZD spoznано, da le večji izvoz omogoča začrtano proizvodnjo. Delavci so mnenja, da je njihova socialna in materialna varnost odvisna predvsem od zagotavljanja proizvodnje. Ta ugotovitev je osnova za aktivnosti Zveze sindikatov Slovenije v zagotavljanju pogojev nemotene proizvodnje.

V OZD ugotavljajo, da se pogoji na zunanjem trgu v letu 1983 še bolj zaostrojujejo. Inozemski kupci po opravljeni devalvaciji izsiljujejo zniževanje cen, zahtevajo podaljševanje plačilnih rokov itd. Vse to ob zaostrenih pogojih plačilne i. devizne bilance zaostre pogoje gospodarjenja v letu 1983.

Pri spreminjanju srednjeročnih planov lahko ugotovimo aktivnosti na spreminjanju planov predvsem s stališča lastne OZD. Premalo pa je skupnih planov

kot izhodišč za uresničevanje dohodkovnih odnosov in usklajenega razvoja. Prav tako v planih še niso zadosti upoštevana izhodišča dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije. Tak odnos je prisoten tudi v družbenih dejavnostih, kjer ugotavljamo, da so delavci še najmanj vključeni v spreminjanje planov. Zato je naloga sindikatov, da se zagotovi preverjanje programov družbenih dejavnosti in se le-ti uskladijo z objektivnimi potrebami ter možnostmi dohodka v gospodarstvu.

Ker pa v pogojih gospodarske stabilizacije socialna varnost prihaja še bolj do izraza, moramo biti sindikati pozorni zlasti do:

- zdravstvenega varstva delavcev z vidika ekonomskega položaja v zdravstvenih skupnostih (izgube), nezadovoljivega razvoja neposredne svobodne menjave dela med OZD in zdravstvenimi domovi, boljše organiziranosti zdravstvenih organizacij;

- družbenega varstva in vzgoje otrok, kjer se predvide-

vajo težave pri izplačilu tistih nadomestil OD, ki jih pokriva skupnost otroškega varstva;

- težav pri zagotavljanju vseh vrst socialno-varstvenih pomoči.

Stanje in ugotovitve zahtevajo od organizacij zveze sindikatov konkretizacijo aktivnosti za preseganje formalnega in pasivnega odnosa ter iskanje hitrejšega razvoja skozi razvijanje samoupravnih dohodkovnih odnosov in opiranje na lastne sile. Nesprejemljivo je, da bi organizacije zveze sindikatov potiskali le v zagotavljanje usklajenosti gibanj osebnih dohodkov z realnimi možnostmi dohodka. Nasprotno, zoženi pogoji gospodarjenja zahtevajo vključevanje in aktivnost Zveze sindikatov Slovenije v področje celotne reprodukcije. Uresničevanje teh nalog bo težko dosegljivo brez neposrednega vključevanja delavcev v nastajanje in izvajanje ukrepov gospodarjenja.

IV. UGOTOVITVE DELOVNIH SKUPIN REPUBLIKE

ŠKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Ocena delovnih skupin RS ZSS o politični aktivnosti OO ZS pri obravnavanju gospodarskih razmer in vključevanju v njihovo razreševanje je naslednja:

- OO ZS še vse premalo oblikujejo lastne ocene o rezultatih gospodarjenja v svojih sredinah in vse preveč pristajajo na ocene in prikaze poslovnih organov in strokovnih služb, zato delavci pogosto dobivajo vtis, da so vzroki za njihove težave izven njih, v sistemu, »zgoraj« in da sami ne morejo kdovekoliko prispevati; to pa vzbuja občutek nemoči za reševanje problemov z lastnimi močmi, deluje demobilizacijsko, hromi veliko pripravljenost delavcev za premagovanje nakopičenih gospodarskih težav ter za doseganje ciljev gospodarske stabilizacije; poleg tega pa zamegljuje individualno odgovornost;

- v obravnavanju in ocenjevanju lastnih gospodarsko-političnih razmer pa so OO ZS vendarle dosegle določen premik;

sprejemljiva je ocena nekaterih predsednikov OO ZS, da bi bila politična situacija veliko težja, če z vodstvom OZD in vsemi delavci ne bi bilo toliko aktivnega in skupnega sodelovanja pri razreševanju aktualne gospodarske problematike. Povečala se je tudi kritičnost in odgovornost pri obravnavanju nekaterih gospodarskih vprašanj, npr. odnos do družbene lastnine (izgube), do pridobivanja in razporejanja dohodka (aktivnost za uskladitev OD), do izvrševanja sprejetih samoupravnih sklepov;

- delavci nastale gospodarsko-politične razmere ocenjujejo realno, z zahtevo za bolj odgovorno obnašanje vseh gospodarskih in političnih subjektov ter veliko pripravljenostjo, prispevati k premagovanju nastalih težav, tudi na račun odpovedovanja, vendar na vseh področjih porabe. Zahtevajo hitrejšo in učinkovitejšo razreševanje nastalih razmer, in to po samoupravnih poti ter s politično akcijo, kakor tudi dosledno izvrševanje dogovorjenih nalog.

Usmeritve za aktivnost Zveze sindikatov Slovenije pri obravnavi zaključnih računov za leto 1982

V Zvezi sindikatov Slovenije sprotne obravnavanju rezultatov gospodarjenja v organizacijah združenega dela dajemo posebno pozornost. Tako je pri republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije pripravljen pripomoček za delavce v združenem delu (Knjižnica Sindikati — Izhodišča za sprotne obravnavanje rezultatov gospodarjenja, avgust 1980) ter vsebinsko in organizacijsko dograjevanje tega pripomočka z usmeritvami republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije za aktivnost sindikatov in drugih dejavnikov pri presojanju rezultatov gospodarjenja med enakimi ali sorodnimi organizacijami združenega dela (julij 1982).

Kljub temu pa ugotavljamo na osnovi nekaterih predloženih poročil poslovnih organov v zadnjem obdobju, da ta niso pripravljena v skladu z našimi usmeritvami. Največkrat so pripravljena kot računovodski, bilančni prikazi stanja s skromnimi kvalitativnimi ocenami rezultatov gospodarjenja.

Zaradi navedenega smo tudi v »Naloge Zveze sindikatov Slovenije v boju za nadaljnji druž-

benoekonomski razvoj na socialističnih samoupravnih temeljih« sprejete na 10. kongresu Zveze sindikatov Slovenije zapisali: »da bomo zaostriili odgovornost poslovnih organov za pravočasno in razumljivo pripravo poročil, ki so podlaga za odločanje delavcev o gospodarjenju.«

I.

V akciji zaključni računi za leto 1982 moramo v sindikatih zahtevati od poslovnih organov takšno vsebino poslovnih poročil, ki bodo delavcu povedala:

1. koliko se uresničuje njegova pravica, da v temeljni organizaciji združenega dela upravlja celoten dohodek, koliko je on gospodar pogojev, sredstev in rezultatov svojega dela;

2. v kolikšni meri se uveljavljajo samoupravni družbenoekonomski odnosi, dohodkovni odnosi, to je odnosi pridobivanja dohodka na osnovi skupnega dohodka, skupnega prihodka, svobodne menjave dela v tekoči in razširjeni reprodukciji kot pogoja za uresničevanje ciljev gospodarske stabilizacije;

3. koliko so se uresničili cilji,

predvideni s sprejetimi planskimi dokumenti, upoštevajoč cilje gospodarske stabilizacije sprejete v sklepih in stališčih družbenopolitičnih organizacij in skupščinah družbenopolitičnih skupnosti (predvsem v zborih združenega dela), kot so:

- povečevanje izvoza na konvertibilno področje,

- zmanjševanje uvoza,

- programi varčevanja s surovinami, materialom, energijo
- skrb za lastno finančno likvidnost,

- uveljavljanje kvalitetnih dejavnikov razvoja (produktivnost dela, ekonomičnost, rentabilnost poslovanja itd.),

- delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo upoštevajoč družbene usmeritve,

- boljše vrednotenje proizvodnega dela, težjih pogojev dela, strokovnega in kreativnega dela;

4. v kolikšni meri je dosežena rast dohodka posledica rasti cen, v kolikšni meri pa kvalitativnih dejavnikov gospodarjenja; ali se predlaga izločitev izjemnega dohodka; kolikšen je delež povečanja rasti dohodka na osnovi inovacij, racionalizacij ali dru-

gih oblik ustvarjalnega dela.

5. Kakšna je socialna in materialna varnost delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki.

II.

Ob obravnavi poslovnih poročil poslovnih organov morajo biti delavcem tudi zagotovljene informacije o rezultatih dela z združenimi sredstvi izven svoje temeljne organizacije združenega dela, ne glede na to, ali so ta združena na osnovi samoupravnih sporazumov ali zakonov.

V ta namen v sindikatih dajemo pobudo samoupravnim interesnim skupnostim družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje, bankam, zavarovalnicam. Samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino, da v mesecu januarju 1983 pripravijo poročila o delu in poslovanju v letu 1982. Ta poročila morajo vsebovati analizo uresničevanja sprejetih planov v letu 1982 kakor tudi analizo uresničevanja sprejetih družbenih usmeritev za ta področja.

III.

V tistih organizacijah združenega dela, kjer bodo ugotovljene,

motnje v smislu 152. člena zakona o združenem delu, moramo sindikati zahtevati predložitev programa ukrepov za odpravo motenj.

V primeru ugotovljenih izgub moramo sindikati vztrajati na predložitvi sanacijskih programov v skladu s sprejetimi stališči Centralnega komiteja ZK Slovenije, Skupščine SR Slovenije kakor našimi stališči. V organizacijah združenega dela z izgubami je potrebno še posebej pozorno oceniti odgovornost po-

slovdnih organov, strokovnih služb in samoupravnih organov.

IV.

Na osnovi predloženih poročil o poslovanju v letu 1982 morajo delavci tudi oceniti, koliko so bili spoštovani sprejeti dogovori, sporazumi, h katerim so pristopili za uravnavanje odnosov pri pridobivanju in razporejanju dohodka. Na osnovi te ocene morajo delavci opredeliti odgovornost poslovdnih organov, strokovnih služb ter tako pričeti uredničevati zahtevo po spoštovanju

zakonitosti, sprejetih sporazumov in dogovorov.

V.

Na osnovi razprave o rezultatih gospodarjenja v letu 1982 morajo delavci oceniti delo poslovdnih organov ter sprejeti program ukrepov za odpravo ugotovljenih nepravilnosti pri delu in poslovanju z družbenimi sredstvi.

VI.

Osnovne organizacije sindikata, konference v delovnih organizacijah in koordinacijski od-

bori v sestavljenih organizacijah morajo poskrbeti, da bodo poslovna poročila ter programi v skladu s temi usmeritvami obravnavani v svojih organih še pred dokončnim sprejemom zaključnih računov na zborih delavcev ter se bodo do njih politično opredelili, svoja stališča pa naj posredujejo delavskim svetom in zborom delavcev. Na enak način naj poslovanje predhodno ocenijo organi samoupravne delavske kontrole ter zbor delavcev seznanijo s svojimi ugotovitvami.

Problemi družbeno organizirane prehrane delavcev med delom

Analiza stanja na področju prehrane med delom kaže zastoje v prizadevanjih sindikatov, da bi vsakemu delavcu zagotovili ustrezen družbeno organiziran obrok med delom. Medtem ko je imelo po statističnih podatkih leta 1976 zagotovljen obrok med delom 84 % delavcev, je bil 15. maja letos ta delež 76,9 %.

Da bi ugotovili, kje so ključni problemi, ki zavirajo izboljšanje stanja in uresničevanje politike, sprejete na 3. konferenci ZSS februarja 1982 in na 10. kongresu ZSS, smo zaprosili občinske svete ZSS in republiške odbore sindikatov dejavnosti, da nam poročajo o stanju na tem področju.

Prejeli smo odgovore 40 občinskih svetov ZSS in 16 republiških odborov sindikatov dejavnosti, iz katerih povzemamo naslednje ugotovitve:

1. Uresničevanje usmeritev in kriterijev za regresiranje prehrane med delom

Usmeritve in kriteriji za regresiranje prehrane med delom, ki jih je sprejelo predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije 29. aprila 1982, so večino občinskih svetov spodbudili k obsežni in ponekod dokaj podrobno razčlenjeni akciji za izvedbo potrebnih priprav za organiziranje obroka med delom v tistih delovnih kolektivih, kjer so delavci doslej namesto organizirane prehrane dobivali vrednostne bone za nakup živil (trgovinske bone). Razen v dveh občinah nikjer ne dvomijo, da bo akcija uspela, čeprav se pri tem pojavljajo raznovrstne težave, kot so:

— pomanjkanje ponudbe

primernih toplih obrokov,

— nepripravljenost trgovskih organizacij, da bi organizirale pripravo ustreznih hladnih malic,

— delavci, ki so doslej dobivali bone, odklanjajo hladne malice po vnaprej določenem enotnem jedilniku in želijo še nadalje skrbeti za malice sami, s sprotnimi nakupi,

— veliko je pritožb zaradi slabe kakovosti toplih malic, zlasti iz gostinskih obratov,

— primanjkuje primernih prostorov za pripravo in razdeljevanje obrokov med delom,

— pri dostavi obroka na delovno mizo delavca je vprašljiva higiena,

— problem so odhodi delavcev iz stavbe zaradi malice,

— cene obrokov so visoke, zlasti v gostinskih obratih,

— neenak prispevek delavcev k ceni obroka, ki je v različnih organizacijah združenega dela od nič do 30 din in več,

— V večini organizacij združenega dela obrok in njegova cena oziroma višina prispevka delavca k tej ceni nista prilagojena težavnosti del in nalog, ki jih delavci opravljajo, niti različni višini regresa.

— Nekateri opozarjajo na povečane pritiske na izplačevanje regresa v gotovini, pri čemer štirje občinski sveti ZSS menijo, da ugotavljanja izjem ne kaže prepuščati odločitvam OZD, ampak zadržati in poostriti soglasja OS ZSS.

Te pritiske razlagajo tako z osebnim interesom delavcev, ki jim gotovinski regres, tako kot sedanji vrednostni boni, pomeni dodatek k osebnemu dohodku, kakor tudi z interesom strokovnih služb v OZD, ki želijo pre-

hrano med delom rešiti z gotovinskim regresom namesto z organiziranjem prehrane.

— Da bi dosegli večjo enotnost pri ugotavljanju izjem zaradi narave dela, nekateri predlagajo izdelavo podrobnejših kriterijev. Te naj bi opredelili v samoupravnih sporazumih dejavnosti, pri čemer morajo aktivneje sodelovati republiški odbori sindikatov dejavnosti. Drugi terjajo enotno izzemanje snailk, vratarjev, šoferjev, delavcev v popoldanski in nočni izmeni itd., in to na republiški ravni, čeprav je jasno, da taka enotnost ni mogoča (npr. šoferji na stalnih in nestalnih relacijah) in da je tudi v popoldanskem času mogoče (v nočnem času pa nujno) organizirati delavcem malico na ustrezen način.

Ponekod vidijo težave v poslovalnicah z malo delavcev, češ da obrata v času malice ni mogoče zapreti ne glede na možnost nadomeščanja v času malice.

— Ostaja bojazen pred naraščanjem števila delavcev, ki potrebujejo dietno prehrano, čeprav v poprečju v SR Sloveniji to število ni veliko (3,8 % delavcev). Najučinkovitejše je, če dietno prehrano organizirajo, kar so v nekaterih organizacijah že storili.

— Evidenčni (interni) boni so problem v trgovinskih organizacijah, ki nudijo toplo malico, saj delavci kupujejo razna živila namesto tople hrane. To so ponekod preprečili tako, da na bonih ni odtisnjena vrednost v dinarjih, ampak samo datum.

Podoben je problem v gostinskih organizacijah, kamor delavci odhajajo na malico.

2. Uresničevanje družbenega dogovora o izdatkih za prehrano delavcev, ki so materialni stroški

Ta medrepubliški dogovor (Ur. list SFRJ št. 30 in 47/1981) določa dela, ki spadajo v materialno proizvodnjo, delavcem, ki ta dela opravljajo, pa se prehrana med delom regresira iz materialnih stroškov. Takih delavcev je bilo maja 1982 v Sloveniji 411.712, to je 54,8 %. Ti so prejeli največ 1.114 din regresa na delavca mesečno. Drugi delavci (delavci skupnih služb in strokovni delavci v TOZD materialne proizvodnje) so dobivali regres iz sklada skupne porabe do največ 800,00 din na delavca mesečno.

Iz poročil občinskih svetov in republiških odborov o uresničevanju teh usmeritev povzemamo naslednja mnenja in pripombe:

— Delavci nasprotujejo dvojnemu viru financiranja obroka med delom. Višina regresa je sicer različna, obroki pa so v OZD, ki same pripravljajo hrano, večinoma enaki. V nekaterih organizacijah sploh nimajo ali nimajo dovolj sredstev v skladu skupne porabe (zaradi motenj ali izgub). To je pogost pojav v družbenih dejavnostih. Tu tudi delavska solidarnost (med TOZD neke OZD) ne more biti rešitev, združevanje sredstev pa je še dokaj nerazvito.

Večinska zahteva je, da se določi enoten vir za regresiranje obroka med delom.

— V praksi le redkokje uresničujejo strokovne podlage za sestavo obroka med delom, po katerih naj bi obroki med delom ustrezali porabljeni energiji delavca med delom; to je priporočil tudi 6. kongres o prehrani prebi-

valstva Jugoslavije v Novem Sadu.

— Eden od razlogov za počasno uveljavljanje in nezainteresiranost delavcev so njihove dosedanje slabe prehranske navade, ki se le počasi spreminjajo. Drug pomemben razlog je razširjeno mnenje, da je regres za prehrano nekaj dodatek k osebnemu dohodku, s katerim delavci svobodno razpolagajo.

Svet RS ZSS za življenjske in delovne razmere predlaga republiškemu svetu Zveze sindikatov Slovenije:

1. Podpre naj zahteve delavcev po enotnem viru za regresiranje obroka med delom. Pri tem je treba izhajati iz osnovnega namena obroka med delom, ki naj nadomesti delavcu med delom porabljeno energijo po treh do štirih urah dela. Ker vsi delavci porabijo med delom del svoje energije, ki jo je treba nadoknaditi, če hočejo delati z nezmanjšano produktivnostjo, imajo tudi vsi pravico do regresa. Višina regresa pa naj bo različna glede na težo dela, ki ga delavec opravlja, ker je tudi poraba energije različna.

2. RS ZSS naj o tem sprejme stališče in predlaga ustrežnejšo rešitev prek odbora podpisnikov medrepubliškega družbenega dogovora.

3. Pospeši naj uveljavljanje strokovnih podlag, kar terja strokovno pripravo obrokov, dobro organizacijo prehrane in jasne kalkulacije. Zavzame naj se za prevzgojo prehrabnih navad na ekonomski podlagi, to je prek cene obroka.

3. Vpliv spremembe delovnega časa na obrok med delom

Strokovne podlage za sestavo obroka med delom so izdelane za razmere s pričetkom dela ob 6. oz. 7. uri. Z začetkom dela ob 8. uri ali pozneje nastanejo naslednji problemi:

kljub možnosti za obilnejši zajtrk zahteva zdrava razporeditev prehrane nekoliko okrepljen obrok med delom po treh ali štirih urah dela. Ta sprememba pomeni višji prispevek delavca k ceni obroka, saj se višina regresa iz družbenih sredstev zaradi nespremenjene porabe energije med delom ne spremeni.

Usmeritve za nadaljnje delo na področju družbeno organizirane prehrane delavcev med delom

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je na seji 2. decembra 1982 sprejel kot usmeritev za nadaljnje delo organizacij in organov sindikatov na področju družbeno-organizirane prehrane delavcev med delom naslednje sklepe:

1. Vztrajati je treba na doslednem uresničevanju usmeritev in kriterijev za regresiranje prehrane med delom, ki jih je predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije sprejelo 29. 4. 1982. Osnovni namen akcije za ukinitve vrednostnih bonov je v tem, da bo večji del delavcev imel ustrezen družbeno organiziran obrok med delom, kar je potreba za uspešnejše delo. Regres ni avtomatična pravica delavcev, ampak je — kot izhaja iz družbenega dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje sredstev za OD in skupno porabo in iz dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka v letu 1982 — regres za organiziran obrok med delom.

2. V samoupravnih sporazumih dejavnosti naj se konkretnije opredelijo primeri, ko je izplačilo regresa v gotovini opravičljivo.

3. Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije daje pobudo Zvezi sindikatov Jugoslavije, da prouči dosedanje učinke financiranja regresa za prehrano med delom iz dveh virov. Pri tem republiški svet Zveze sindikatov Slovenije izhaja iz osnovnega namena prehrane med delom, ki naj delavcu nadomesti med delom porabljeno energijo in je torej nujen pogoj za normalno odvijanje proizvodnje.

4. Da bi se kakovost obrokov med delom čim bolj približala priporočilom iz strokovne podlage za sestavo obroka med delom, ki smo jo sindikati izdelali na osnovi zadolžitve iz družbenega dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, se bomo sindikati na vseh ravneh, zlasti pa v osnovnih organizacijah Zveze sindikatov Slovenije zavzeli za njeno čimprejšnjo uveljavitev v praksi.

V ta namen bo republiški svet Zveze sindikatov Slovenije izdal posebno brošuro, v kateri bo poleg strokovne podlage objavil

tudi druge pomembne družbene dokumente, ki usmerjajo organiziranje in regresiranje prehrane med delom.

5. Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije ugotavlja, da zaradi zamika delovnega časa niso potrebne spremembe v usmeritvah za regresiranje prehrane med delom, ker se količina porabljene energije med delom ne spremeni. Zaradi zamika delovnega časa strokovnjaki priporočajo močnejši obrok med delom, ki ga ni mogoče financirati iz sredstev regresa, ampak s povečanim prispevkom delavcev k

ceni takega obroka, če se delavci zanj odločijo.

6. Da bi zaposleni družini olajšali skrb za celodnevno prehrano, naj občinski sveti Zveze sindikatov Slovenije priporočijo organizacijam združenega dela, ki imajo lastne obrate družbene prehrane z zadostnimi zmogljivostmi in tudi gostinskimi obrati, da pripravljajo poleg obroka med delom tudi kosila za delavce in njihove družinske člane ter ostale občane, če le-ti izrazijo potrebo po takem načinu prehranjevanja na lastne stroške.



Poročilo sekretarja predsedstva
Zdravka Krvine

Demokracija in odprtost dela RS ZSS

Poslovnik o delu Republiškega sveta ZSS in njegovih organov, ki ste ga prejeli z gradivom za današnjo sejo RS ZSS, je pomemben akt, ki ne opredeljuje samo normativnega delovanja organov in članov republiškega sveta in njegovega predsedstva, ampak tudi vsebinska področja dela in nalog posameznih organov republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Vanj smo

vnesli tudi statutarne spremembe, ki smo jih sprejeli na 10. kongresu Zveze sindikatov Slovenije in na 9. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije. Zaradi pomembnosti poslovnika za delo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in njegovih organov je potekala razprava še potem, ko ste osnutek poslovnika že sprejeli za današnjo sejo. Razprava je potekala na ravni

medobčinskih svetov in republiškega sveta ZSS. Zato so nastale še nekatere spremembe in dopolnitve, ki vsebinsko in organizacijsko dopolnjujejo vsebino tega poslovnika. Te spremembe ste dobili danes na mizo in predlagam, da o njih razpravljamo skupno z osnutkom poslovnika.

Za delovanje Zveze sindikatov kot množične razredne organizacije delavcev, samoupravno

organiziranih v združenem delu in kot del političnega sistema socialističnega samoupravljanja v naši družbi, je eden od bistvenih načinov ta, da v Zvezi sindikatov svojo vlogo uresničujemo z delovanjem v vseh ustanovah in telesih političnega sistema socialistične samoupravne demokracije. Zato je poudarek na nadaljnjem uresničevanju in poglobljanju Titove pobude o demokratizaciji in kolektivnem delu in odgovornosti. Demokratični in kolektivni način dela opredeljuje poslovnik v vseh fazah političnega procesa, od pripravljanja osnutkov in predlogov smernic, stališč in sklepov, do njegovega sprejemanja in uresničevanja.

Mislim, da je pomembno poudariti, da opredeljuje tudi odgovornost za delo članov organov in delegatov, ki delajo in izvajajo politiko republiškega sveta Zveze sindikatov v socialistični zvezi delovnega ljudstva, družbenopolitičnem zboru in drugih skupnostih in organih. Poslovnik ureja način in metode delovanja republiškega sveta in njegovih organov, določa vlogo in pristojnosti republiškega sveta in njegovega predsedstva, svetov, odborov, komisij, kot delovnih teles republiškega sveta, vlogo in delovne dolžnosti predsednika republiškega sveta, podpredsednika, sekretarja in članov predsedstva, pa tudi dolžnosti, pravice in obveznosti članov republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Posebej opredeljuje tudi tiste posebne oblike dela, ki jih RS ZSS razvija v zvezi z načrtovanjem in izvajanjem izobraževanja in usposabljanja ter informiranja članstva organov Zveze sindikatov in organizacij ter skupnosti. Oblikam in metodam dela delovanja je v poslovniku namenjena še posebna pozornost.

Ta poslovnik podrobneje razčlenjuje in opredeljuje način in metode delovanja ter pravice, obveznosti in dolžnosti članov republiškega sveta, njegovih organov ter delegatov in delegacij republiškega sveta ali njegovega predsedstva za delo v vodstvih, organih in delovnih telesih druž-

benopolitičnih organizacij, družbenih svetih, delegatskih skupščinah ter v drugih organih in telesih družbenopolitičnih ter samoupravnih interesnih skupnosti, drugih samoupravnih organizacijah ter skupnostih. V njih se morajo člani in delegati ter delegacije republiškega sveta in njegovih organov zavzemati za uresničevanje politike Zveze sindikatov, smernic, stališč in sklepov republiškega sveta, pa tudi obratno, iz dela in aktivnosti teh organov morajo v republiški svet in njegove organe prenašati informacije, pobude, predloge in problematiko tako, da s temi pobudami in delom samoupravnih družbenopolitičnih in drugih skupnosti, njihovih organov in teles republiški svet bogati svoje delo. Tudi s tem je poudarjena odprtost dela republiškega sveta in njegovih organov, ki je naravnano navzven, v delo frontne organiziranosti, organizacij in teles političnega sistema, v delo občinskih in osnovnih organizacij Zveze sindikatov. Tak način dela, torej odprtost in naravnost navzven poudarja tudi določilo o javnosti dela republiškega sveta in njegovih organov, ki podrobno razčlenjujejo, kako se ta javni način dela zagotavlja.

Poslovnik določa tudi vlogo in mesto delovne skupnosti republiškega sveta, ki opravlja za organe republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije strokovna, znanstvena, analitična, dokumentacijska, administrativna, finančna in druga dela, ki so povezana z uresničevanjem programa dela republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in njegovih organov. Še posebno so v poslovniku opredeljene organizacijske enote in centra za strokovno, znanstveno, analitično spremljanje in uresničevanje politike Zveze sindikatov Slovenije in Jugoslavije. Naj na koncu navedem, da ob vseh teh določilih poslovnik seveda še ni popoln. V skladu s potrebami prakse bi kazalo nekatera njegova določila v prihodnje še dodelati, razčleniti in konkretizirati. Zlasti tista o demokratičnih metodah ter kolektivnem delu republiškega

sveta in njegovih organov, način njihovega dela in odnosih do osnovnih organizacij, občinskih, mestnih in medobčinskih svetov ZS, pa tudi nekatera druga določila, ki so glede na Statut Zveze sindikatov še premalo razčlenjena in določna. Zato predlagam tričlansko delovno skupino v sestavi: Zdravko Krvina, Vinko Kovačič in Milutin Mužič, da spremlja in analizira delovanje republiškega sveta in njegovih organov ter na podlagi odločitve predsedstva predvidoma do jeseni prihodnjega leta pripravi pripombe in dopolnila poslovnika.

Dobili ste tudi program dela republiškega sveta. Ta temelji predvsem na nalogah, ki izhajajo iz 10. kongresa Zveze sindikatov Slovenije in 9. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije. Zato program dela republiškega sveta ZSS in njegovih organov opredeljujejo stališča in sklepi kongresov zveze sindikatov o nalogah pri nadaljnjem družbenoekonomskem razvoju, na socialističnih samoupravnih temeljih ter aktualne družbenoekonomske razmere v Socialistični republiki Sloveniji ter SFRJ. Na tej podlagi naj sleherna osnovna organizacija, občinski, mestni in medobčinski sveti napravijo svoje programe. V operacionalizaciji dela republiškega sveta ZSS za leto 1983 smo nekatera vprašanja opredelili, o njih pa bomo spregovorili tudi na sejah republiškega sveta. Prav gotovo bodo vsebino dnevnih redov sej republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, njegovega predsedstva in drugih organov narekovale predvsem družbenopolitične razmere in potrebe po politični aktivnosti Zveze sindikatov v naslednjem letu. V zvezi z nekaterimi vprašanji je že podrobno opredeljen namen in glavni vsebinski poudarki aktivnosti in obravnave, pri drugih pa bo predsedstvo RS ZSS to še opravilo in opredelilo tako, kot smo zapisali v naš program dela republiškega sveta ZSS za leto 1983.

Skladno s poslovnikom, ki ga bo republiški svet ZSS sprejel na

današnji seji, je odbor za kadrovska vprašanja, ki smo ga imenovali že na prvi seji republiškega sveta, oblikoval kandidatne liste za imenovanje svetov, odborov in komisij republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Možne kandidate za te organe so evidentirali v osnovnih organizacijah Zveze sindikatov ter njihovih konferencah, v občinskih, medobčinskih in mestnih svetih Zveze sindikatov ter v republiških odborih sindikatov dejavnosti. Nekateri kandidati, ki jih predlagamo v te organe pa so v njih delovali že doslej. Z imenovanjem svetov, odborov in komisij želimo v RS ZSS še razširiti krog sindikalnih delavcev, ki bodo z delom v teh organih prispevali k uresničevanju sklepov 10. kongresa ZSS in 9. kongresa ZSJ, vplivali na oblikovanje politike ZS ter prispevali k uresničevanju nalog republiškega sveta ZSS.

Odbor za kadrovska vprašanja je pri predlogih za sestavo svetov pri RS ZSS upošteval tudi nove pristojnosti, ki jih imajo po poslovniku. Glede na to, da lahko v okvirih sprejete politike ZSS ter skladno s sklepi in stališči RS ZSS tudi samostojno oblikujejo stališča in usmeritve, ki spodbujajo izvajanje oziroma uresničevanje posameznih nalog, smo upoštevali, da bo delo sindikalnih delavcev v teh organih zelo odgovorno in da zahteva tudi učinkovito koordinacijo s predsedstvom in RS ZSS. Zato predlagamo, da jim predsedujejo člani predsedstva, ki so na stalnem delu v RS ZSS.

Poleg tega predlagamo vanje tudi širši krog strokovno usposobljenih aktivistov za posamezno področje pa tudi številne delavce iz neposredne proizvodnje. Odbori in komisije imajo po poslovniku enako vlogo in naloge kot doslej. Se pravi, želeli smo tako, da v te komisije in odbore resnično pridejo tovariši s terena, od koder naj bi prinašali izvirne interese in da bi bili ti tovariši tudi vključeni v neposredno prakso in delo naše organizacije Zveze sindikatov Slovenije.

Program dela republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije za leto 1983

1.
Program dela republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in njegovih organov opredeljujejo stališča in sklepi kongresov zveze sindikatov o nalogah pri nadaljnjem družbenoekonomskem razvoju na socialistič-

nih samoupravnih temeljih ter aktualne družbenoekonomske razmere v SR Sloveniji ter SFR Jugoslaviji.

Izhajajoč iz te opredelitve bo delo republiškega sveta in vseh njegovih organov — republiških odborov sindikatov dejavnosti,

organizacij Zveze sindikatov Slovenije v občinah in medobčinskih svetov — usmerjeno v uresničevanje na 10. kongresu Zveze sindikatov Slovenije in 9. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije sprejetih nalog, upoštevajoč pri tem ocene in usmeritve

zveze komunistov in druge dokumente, ki opredeljujejo družbenoekonomske razmere in pogoje, v katerih bo v letu 1983 potekal boj za uveljavljanje socialističnih samoupravnih odnosov in stabilizacijo gospodarstva.

Razmere, v katerih smo, za-

htevajo od republiškega sveta, vseh njegovih organov in vseh organizacij zveze sindikatov v naši republiki izjemna prizadevanja za:

— graditev notranje enotnosti zveze sindikatov v vseh vprašanjih, ki zadevajo socialistični samoupravni družbenoekonomski položaj delavca in socialistično samoupravno družbeno ureditev kot celoto;

— poglobljeno in učinkovito množično politično delovanje za mobilizacijo vseh notranjih človeških in materialnih sil za doseganje ciljev družbenoekonomskega razvoja in odpravljanje vzrokov gospodarske ter politične nestabilnosti;

— poglobljanje in uveljavljanje socialističnih samoupravnih odnosov na vseh področjih pridobivanja in delitve dohodka z revolucionarno-kritičnim odnosom do protisamoupravnih teženj v delovanju gospodarskega sistema, v organizacijah združenega dela, družbenopolitičnih in samoupravnih (interesnih) skupnostih;

— odločnejše in celovitejše uveljavljanje načel in prakse delitve po rezultatih dela oziroma socialističnega samoupravnega sistema pridobivanja osebnih dohodkov na temelju rezultatov živga in minulega dela v medsebojni dohodkovno-planski povezanosti delavcev temeljnih organizacij združenega dela;

— za utrjevanje zakonitosti, varstva družbene lastnine ter samoupravnih pravic delavcev.

II.

Izhajajoč iz teh temeljnih usmeritev določa republiški svet Zveze sindikatov Slovenije za leto 1983 sledeče naloge:

1. Pripraviti izhodišča za razpravo v celotni Zvezi sindikatov Slovenije in usmerjati aktivnost vseh njenih organizacij pri:

a) uveljavljanju sistema delitve po delu in rezultatih dela,

b) ocenjevanju rezultatov gospodarjenja z družbenimi sredstvi.

c) samoupravnem združevanju dela in sredstev ter samoupravni organiziranosti združenega dela in nalogah Zveze sindikatov Slovenije,

d) opredeljevanju izhodišč gospodarske politike organizacij združenega dela in planov za leto 1984.

Nosilec naloge: predsedstvo republiškega sveta ZSS s sveti, odbori, komisijami in republiški odbori sindikatov ter organizacijske enote delovne skupnosti.

Rok:

— za nalogo 1/a I. četrtletje,

— za nalogo 1/b II. četrtletje,

— za nalogo 1/c III. četrtletje,

— za nalogo 1/d IV. četrtletje.

Naloga se začne s sejo republiškega sveta. Sledijo ji razprave v občinskih in osnovnih organizacijah. Naloga se zaključuje z oceno in razčlenitvijo rezultatov na ponovni (zaključni) seji republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

2.

Pripraviti izhodišča za razpravo v organih republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in v republiškem svetu o aktualnih vprašanjih graditve gospodarskega sistema, zakonskih in drugih predlogov oziroma rešitev, ki vplivajo na samoupravni družbenoekonomski položaj delavca ter opredeljujejo aktivnost sindikalnih organizacij.

Ta vprašanja so predvsem:

— uveljavljanje socialističnih samoupravnih, družbenoekonomskih odnosov pri graditvi stanovanj in upravljanju z družbenimi stanovanjskimi skladi;

— politika zaposlovanja in njeno uresničevanje v pogojih prestrukturiranja gospodarstva in zaostrenih gospodarskih razmerah;

— zagotavljanje skupnih potreb na podlagi svobodne menjave v pogojih gospodarske stabilizacije in vpliv na družbeni standard delavcev;

— položaj delavcev v OZD, ki poslujejo z izgubami, in naloge sindikatov pri tem;

— Zveza sindikatov Slovenije ter oživiljanje in nadaljevanje tradicij revolucionarnega delavskega in sindikalnega gibanja;

— sprotni in pereči problemi, ki zahtevajo takojšnjo dejavnost republiškega sveta oziroma Zveze sindikatov Slovenije, njenih delegacij in delegacij delavcev temeljnih organizacij združenega dela v zborih združenega dela in samoupravnih interesnih skupnostih.

Nosilci naloge: predsedstvo republiškega sveta ZSS, sveti, odbori in komisije republiškega sveta, organizacijske enote delovne skupnosti republiškega sveta ZSS.

Rok izvedbe: določi predsedstvo republiškega sveta ZSS.

3.

Sprotno in sistematično spremljati aktivnost sindikalnih organizacij pri uresničevanju sklepov in stališč 10. kongresa Zveze sindikatov Slovenije in 9. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije ter obvestiti republiški svet in organizacije zveze sindikatov v občinah o ugotovitvah in predlogih v zvezi s tem.

Nosilci naloge: člani predsedstva republiškega sveta ZSS, sveti, odbori in komisije, medobčinski sveti, republiški odbori sindikatov dejavnosti ter organizacijske enote delovne skupnosti po zadolžitvah.

Rok izvedbe: stalno in vse leto.

4.

Na temelju enotnih izhodišč med letom celovito analizirati razmere in aktivnosti v tretjini (22) občinskih organizacij zveze sindikatov glede uresničevanja vloge sindikata v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja in še posebej pri samoupravnem organiziranju in angažiranju delavcev v združenem delu, zlasti tistih organizacij, ki imajo skupne poslovno-proizvodne in dohodkovne interese.

Nosilci naloge: člani predsedstva in republiškega sveta s skupinami, ki jih določi predsedstvo.

Rok izvedbe: časovno in po nosilcih določi predsedstvo skupaj z medobčinskimi in občinskimi sveti ZSS.

5.

Zagotoviti kontinuiteto aktivnosti Zveze sindikatov Slovenije v svetu Zveze sindikatov Jugoslavije, v medrepubliškem sodelovanju zveze sindikatov ter v sodelovanju s sindikati sosednjih in drugih držav, s katerimi je Zveza sindikatov Slovenije povezana.

Nosilci naloge: predsedstvo in člani sveta Zveze sindikatov Jugoslavije iz Zveze sindikatov Slovenije, predsedniki svetov, predsednik odbora za mednarodno sodelovanje ZSS.

III.

Sveti, odbori, komisije in republiški odbori sindikatov dejavnosti o tem pripravijo svoje programe ter jih do 31. decembra 1982 predložijo predsedstvu (sekretarju RS ZSS). Program svojega dela (vključno s centri) pripravi tudi delovna skupnost. Programi so, ko jih odobri predsedstvo, sestavni del programa republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

IV.

Program dela republiškega sveta ZSS predstavlja temeljni okvir tudi za programe dela občinskih in medobčinskih svetov ZSS, ki pa morajo upoštevati posebnosti svojega okolja in interese medobčinskega sodelovanja zveze sindikatov.

Sprejete in v medobčinskem svetu usklajene programe dela občinskih organizacij pošljejo občinski oziroma medobčinski sveti sekretarju republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki o tem obvesti predsedstvo.

V.

Za pripravo programov in njihovo izvrševanje skrbi v predsedstvu republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije sekretar republiškega sveta.

PREDSEDNIK
MARJAN OROZEN

Imenovani so sveti, odbori in komisije republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije

SVET ZA VPRAŠANJA UVELJAVLJANJA SOCIALISTIČNIH SAMOUPRAVNIH DRUŽBENOEKONOMSKIH ODNOSOV

Predsednik:

Miro GOŠNIK, Republiški svet ZSS,

Člani:

Ivanka PRISLAN, Železarna Ravne, DSSS, Ravne na Koroškem, Uroš PUST, Kartonažna tovarna

TOZD Kartonaža, Ljubljana, Rado ČEVNIK, Sodišče združenega dela, Celje, Janez CEBULJ, Jamova 62, Ljubljana, Anica POPOVIČ, Republiški komite za delo, Ljubljana, Ludvik JERČIČ, Gorenje, Muta,

DSSS, Muta, Pavle ROBLJAK, Peko, Tržič, Zdenka VRESK, Temeljno sodišče Novo mesto, enota Krško, Vlado JURANČIČ, Občinski svet ZSS Maribor-Tezno, Maribor, Anton KOZODEREC, TGA Boris Kidrič, Kidričevo, Marija NAHTIGAL, Občinski svet ZSS, Zalec, Miran GORUP, Slovenske železarnice, Ljubljana, Franci POLAK, Družbeni pravobranilec samoupravljanja SR Slovenije, Ljubljana, Lado VUGA, Tomos, Koper, Albin dr. IGLIČAR, Pravna fakulteta, Ljubljana, Tanja mag. DOBRIN, Institut za delo pri Pravni fakulteti, Ljubljana, John TOMŠIČ, Intereurope TOZD Interagent, Koper, Jože TAVČAR, Aluminij TOZD Opre-

ma, Komen, Dora KOVAČIČ, Novoteks, Novo mesto, Milan KOREN, SOZD ABC Pomurka, Murska Sobota.

SVET ZA VPRAŠANJA URESNIČEVANJA DOLGOROČNEGA PROGRAMA GOSPODARSKE STABILIZACIJE

Predsednik:

Jože SINTIČ, Republiški svet ZSS,

Člani:

Stane BRODNJAK, Ekonomski center, Maribor, Miro ŠTRAJNAR, Medobčinski svet ZS Zasavje, Jože KOŠIR, UNIOR TOZD Obdelovalni obrati, Zreče, Jožica BOLTAR, Titan, Kamnik, Anton BITENC, Industrija bombažnih izdelkov, Kranj, Boris MACUR, Tovarna celuloze in papirja Djuro Salaj, Krško, DMITAR KOJIČ, Mura TOZD Modna konfekcija Črešnjenci, Gornja Radgona, Milan JAKOPIN, Skupščina občine, Novo mesto, Daniel POTOČAN, Osnovna šola Vencelj Perko, Domžale, Riko JEREBIČ, LB Temeljna banka Gorenjske, Kranj, Borut ČOPI, Obalni zdravstveni dom, Koper, Jože MIKLIČ, Novoteks TOZD Predilnica, Metlika, Nives KONTELJ, Jadran, Sežana, Vlado MAK, Konferenca OO ZSS, Železarna Ravne, Ravne na Koroškem, Ivan VODLAN, Hmežad, Zalec, Vinko RAVBAR, SOZD Mercator, DSSS, Ljubljana, Emil TOMAŽIČ, Skupščina SR Slovenije, Ljubljana, Alojz KOVŠE, Rudnik lignita Velenje, Titovo Velenje, Jožica LOCNER, SDK podružnica, Tolmin, Darko PEROVSEK, SDK podružnica, Ljubljana.

SVET ZA VPRAŠANJA DELITVE PO DELU IN REZULTATIH DELA

Predsednik:

Brane MIŠIČ, Republiški svet ZSS,

Člani:

Marjan MAKARI, Mestni svet ZSS, Maribor, Jelka BABIČ, KIT Kmetijska zadruga, Litija, Hilda ČERČE, Metalna, Maribor, Mitja ŠVAB, Družbeni pravobranilec samoupravljanja SRS, Ljubljana, Anton DRNOVŠEK, HP Kolinska, Ljubljana, Jože ISKRA, Plana, Podgrad, Ivan VIZJAK, Novoles, Straža pri Novem mestu, Peter KRAPEŽ, Služba družbenega knjigovodstva, Podružnica, Titovo Velenje, Brane OGOREVC, Lisca, DSSS, Sevnica, Zoran KREJIČ, Železarna Jesenice, Jesenice, Milena ROVŠEK-VELIŠČEK, Skupščina občine, Tolmin, Tatjana NASTRAN, Loške tovarne hladilnikov, Skofja Loka, Pavle PRAŽNIKAR, GIP Beton Zasavje TOZD Operativa Zasavje, Trbovlje, Metod ŠKRJANC, Mercator Hoteli in gostinstvo, Ljubljana, Stefan SPILAK, Gorenje Varstroj, Lendava, Alenka SRDIČ, SOZD Mercator DSSS, Ljubljana, Ivo STEBLAJ, Industrija motornih vozil, DSSS, Novo mesto, Igor POŽAR, Luka Koper, Koper, Filip ROŽANČ, Železarna Ravne DS za kadrovske splošne zadeve, Ravne na Koroškem, Boris ZDEŠAR, Planika, Kranj.

SVET ZA VPRAŠANJA IZOBRAŽEVANJA, ZNANOSTI IN KULTURE

Predsednik:

Boris LIPUŽIČ, Republiški svet ZSS,

Člani:

Jože FALKNER, Gozdno gospodarstvo Novo mesto TOK Gozdarstvo, Trebnje, Vladimir TKALEC, Zveza delavskih univerz Slovenije, Ljubljana, Staša VOVK, Krka, Novo mesto, Mirko ANGELI, Železarna TOZD Družbeni standard, Ravne na Koroškem, Sonja ČELIGOJ, Osnovna šola Dragotin Kette, Ilirska Bistrica, Franja BELČIČ, Skupnost za zaposlovanje, Kranj, Breda GRILJČ, Zarja, Kamnik, Stanka KUŠČE, HP Kolinska, Ljubljana, Janez MIKIČ, Srednja pedagoška naravoslovno matematična šola, Koper, Erna SIHUR, Steklarna, Hrastnik, Marta ŠALAMUN, Zlatorog, Maribor, Franc VODOPIVEC, Osnovna šola Kozara, Nova Gorica, dr. Mitja ZUPANČIČ, SAZU Biološki inštitut dr. Jovana Hadžija, Ljubljana, Majda GRBAC, Mestno gledališče, Ljubljana, dr. Miloš KOMAC, Inštitut Jožef Stefan, Ljubljana, dr. Marko ZUPAN, FNT VTOZD Kemija in kemijska tehnologija, Ljubljana, mag. Božo HRIBERNIK, VTS, Maribor, Drago ŠULEK, Usmerjeni izobraževalni center, Titovo Velenje, Neda LENGAR, Ilirija-Vedrog, Ljubljana, Milenko RISTIČ, Izobraževalni center TVT »Boris Kidrič«, Maribor.

SVET ZA VPRAŠANJA DELOVNIH IN ŽIVLJENJSKIH POGOJEV

Predsednik:

Marija PUKL, Republiški svet ZSS,

Člani:

Igor PONIKVAR, Občinski svet ZSS, Celje, Marinka CEKOV, Center za socialno delo, Maribor, Tomaž GOVEŠEK, REK Edvarda Kardeja TOZD Elektrostrojna dejavnost, Zagorje ob Savi, Lojzka POTRČ, Dom starejših občanov, Novo mesto, Olga BANDELI, Vzgojno varstvena organizacija, Skofja Loka, Ignac BLAZNIK, Žito TOZD Triglav, Radovljica, Marija VILD, Mura, Murska Sobota, Janko VRHUNC, Samoupravna stanovanjska skupnost mesta Ljubljane, Ljubljana, Vlado ZAKERSEK, Strokovne službe SIS zaposlovanja, Titovo Velenje, Miro PODBEVŠEK, TZ Litostroji, Ljubljana, Danica VIŠEK, Titan Kamnik, Jože ŠTRUKELJ, Iskra Avtoelektrika, Šempeter pri Gorici, Boris FINK, RIKO, Ribnica, Marko DUJC, LKI Lesonit, Ilirska Bistrica, Alojzija BRITOVSEK, El-kroj, Mozirje, Metod MEZEK, Tomos, Koper, Metka VODOVNIK, SOZD Koroško zdravstvo, Slovenj Gradec, Milan TOMŠE, Helios, Domžale, Branko HORJAK, Primat, Maribor, Slavko ŠARIČ GIP Gradiš, Uprava samskih domov, Ljubljana.

SVET ZA VPRAŠANJA URESNIČEVANJA VLOGE SINDIKATOV V POLITIČNEM SISTEMU SOCIALISTIČNEGA SAMOUPRAVLJANJA

Predsednik:

Vinko KOVAČIČ, Republiški svet ZSS,

Člani:

Adi KRALJ, SGP Kograd, DSSS, Dravograd, Bojan KRAMAR, Občinski svet ZSS, Sežana, Jože TOMC, Občinski svet ZSS Maribor-Rotovž, Maribor, Boris IVAN-

ČIČ, Oprema, Izola, Danilo BAŠIN, Občinski svet ZSS, Nova Gorica, Marjan BOLHAR, Helios, Domžale, Jože REPATEC, Marles TOZD Podvelka, Ciril MEZEK, Kraško obalni svet ZSS, Koper, Jože BUČAR, Mestni svet ZSS, Ljubljana, Martin SKUBE, Občinski svet ZSS, Črnomelj, Blaž MALNAR, ABC Pomurka DO Tabor TOZD Veleprodaja, Grosuplje, Janja URAN, družbeni pravobranilec samoupravljanja Ribnica-Kočevje, Ribnica, Branko ROZIČ, Tokos, Tržič, Martin MOHAR, Perutnina, Ptuj, Jože JANEŽ, namestnik družbenega pravobranilca samoupravljanja Nova Gorica, Ulica padlih borcev 2, Tolmin, Aleš ČERIN, IMP, Ljubljana, Franc DOLER, REK Velenje DO Termoelektrarna, Šoštanj, Nika LENARČIČ, Titan, Kamnik, Anton RIBNIKAR, Javno tožilstvo, Brežice, Neda VERBEK, Republiški svet ZSS.

SVET ZA TRADICIJE DELAVSKEGA GIBANJA

Predsednik:

Vinko TRINKAUS, Republiški svet ZSS,

Člani:

Tone ERJAVEC, Trubarjeva 35a, Celje, Mirko LEDINEK, TAM TOZD Vzdrževanje, Maribor, Štefan FTIČAR, Osnovna šola, Črenšovci, Marjan PUREBER, Pot na Gorjance 23, Novo mesto, Marjan LAH, Linhartova 62, Ljubljana, Jože GLOBAČNIK, Skupščina SR Slovenije, Ljubljana, Aleš JELENC, Okiškega 35, Ljubljana, Dolfka BOŠTJANČIČ, Streliška 1, Ljubljana, Franc BENEDIK, Gorenjski muzej, Kranj, France BORSTNIK, Avtomontaža, Ljubljana, Franc JEŽOVNIK, SDK, ekspozitura, Zalec, Maks GAŠPARIČ, Knaflčeva 43, Ruše, prof. dr. Miro STIPLOVŠEK, Filozofska fakulteta, Ljubljana, Božo EBERLIN, SIT Trbovlje, Andrej PENGGOV-BITENC, Radio Ljubljana, Ljubljana, mag. Risto STOJANOVIC, Koroški pokrajinski muzej revolucije, Slovenj Gradec, Jaka KLINAR, Cankarjeva 4, Jesenice, Gvido ČEPIN, Osnovna šola Martin Konšak, Podlehnik, Rado PIŠOT — Sokol, Bidovčeva 7, Koper, Anica ŠTUCIN, Cerkno.

ODBOR ZA SPLOŠNO LJUDSKO OBRAMBO IN DRUŽBENO SAMOZAŠČITO

Predsednik:

Julij PLANINC, Republiški svet ZSS,

Člani:

Martin BIČEK, Občinski svet ZSS, Gornja Radgona, Janez BRLOGAR, Skupščina občine Kamnik, Franc ČAD, Timav DO Preskrba, Sežana, Marjan DOLINAR, Bombažna predilnica in tkalnica, Tržič, Zlatko ČIBEJ, Skupščina občine, Trbovlje, Martin FRECE, Medobčinski svet ZSS celjske regije, Celje, Franc HRIBAR, Mestni svet ZSS, Ljubljana, Boris JUG, SGP Gorica, Nova Gorica, Erna KOLAR, Agrokombinat, Krško, Edo LENARČIČ, Skupščina občine, Cerknica, Lojze MEZNARIČ, Svet ZSJ, Beograd, Rudi OPREŠNIK, Skupščina občine, Slovenj Gradec, Stanislav ŠAJN, Mestni svet ZSS, Maribor, Marina TERČEK, Skupščina občine, Novo

mesto, Franc VREŽE, Občinski svet ZSS, Ptuj, Stane MOŠKON, Občinski svet ZSS Bežigrad.

ODBOR ZA MEDNARODNO DEJAVNOST

Predsednik:

Drago SELIGER, Republiški svet ZSS,

Člani:

Vlajko KRIVOKAPIC, Republiški svet ZSS, Andrej GERENČER, Delovna organizacija za PTT promet, Murska Sobota, Janko GOLEŠ, Občinski svet ZSS, Novo mesto, Uroš LIPUŠČEK, RTV TOZD Televizija, Ljubljana, Jožica JARC, Občinski svet ZSS Tolmin, Lev dr. SVE-TEK, Služba skupnosti pokojnikov in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji, Ljubljana, Dušan DOLINAR, Hotel Ilirija, Ljubljana, Rado VESELENOVIČ, Bombažna predilnica in tkalnica, Tržič, Branka JURAK, Občinski svet ZSS Maribor-Rotovž, Maribor, Vinko LIPEK, Občinski svet ZSS, Postojna, Aleksander KOTNIK, Železarna Jesenice, Jesenice, Stane MELE, Merx DO Potrošnik, Celje, Alojz JEHART, Lesna TOZD Tovarna pohištva, Prevalje, Vaso VENTIN, Radio Koper, Koper, Edo KUPČIČ, Občinski svet ZSS, Ptuj, Janez DRNOVŠEK, LB Trbovlje.

ODBOR ZA SINDIKALNA PRIZNANJA

Predsednik:

Ivan KRAMER, ROS delavcev proizvodnje in predelave kovin Slovenije,

Člani:

Lojze CEPUŠ, GIP Gradiš, Ljubljana, Slavko URŠIČ, Zveza stanovanjskih skupnosti Slovenije, Ljubljana, Bruno TUTTA, Final, Nova Gorica, Ančka KORŽE-ŠTRAJNAR, Glavarjeva 28, Ljubljana, Adolf ŠUSTAR, Samoupravna stanovanjska skupnost, Novo mesto, Jože PEČNIK, Verdnikova 61, Ljubljana, Jože KRANER, Gradbinec, Kranj, Ivo JANŽEKOVIC, Lepi pot 14b, Ljubljana, Danilo MASTEN, Trubarjeva 8, Ptuj, Jože JEKE, Skupščina občine, Sevnica, Lojze NAPOTNIK, SDK, podružnica, Titovo Velenje, Martin ŠTUBLJAR, Skupščina občine, Metlika, Drago BUTJA, Energoinvest Varnost, Zagorje ob Savi, Jože UDOVIČ, Kmetijska zadruga, Postojna, Lojzka ČOTAR, Kopališka 10, Izola, Ferdo KNEZ, Lesna, Obrat za kooperacijo gozdarstva, Dravograd.

ODBOR ZA OBVEŠČANJE IN POLITIČNO PROPAGANDO

Predsednik:

Drago SELIGER, Republiški svet ZSS,

Člani:

Lidija JEŽ, Lahod, Novo mesto, Metka ZALAR, Gostol, Nova Gorica, Pavle ZRIMSEK, Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo, Ljubljana, Marjana LUBINIČ, Tosama, Domžale, Alojz CAJNKO, Mesokombinat Perutnina, Ptuj, Vera DRAŠAK, Sava, Kranj, Tanja POVALEJ, Lisca, Sevnica, Ivo LASBAHER, Tehnostroj, Ljutomer, Slavko ERJAVEC, Javor Pivka TOZD Prestranek, Prestranek, Ivan HRASTNIK, Skupščina mesta, Maribor, Zdenko TO-

PLIŠEK, Unior, Zreče, Vojko POVŠE, radio Trbovlje, Edo PROŠT, Rudniki svinca in topilnica, Mežica, Boris STRLE, Tomos, DSSS, Koper, Marija FEDRAN, Občinski svet ZSS Ljubljana, Moste-Polje, Ljubljana, Franček KAVČIČ, ČGD Delo TOZD Delavska enotnost, Ljubljana, Boris MAZALIN, Turistično hotelsko podjetje, Portorož, Ksenja KHALIL, Dolenjski list, Novo mesto,

ODBOR ZA DRUŽBENO-POLITIČNO IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

Predsednik:

Janez ŽELEZNIK, Republiški svet ZSS,

Člani:

Magda BUČAR-ERBEŽNIK, Mestni svet ZSS, Maribor, Marinka JUVANČIČ, Mestni svet ZSS, Ljubljana, Miloška LAHAJNAR, Občinski svet ZSS, Koper, Miro PESKO, Občinski svet ZSS, Slovenske Konjice, Jože ŠERBEC, TIK, Kobarid, Ivanka ŠULGAJ, Medobčinski svet ZSS gorenjske regije, Kranj, Metka ZUPANEK, Delavska univerza, Domžale, Jože AVSENAK, Osnovna šola Tone Čufar, Jesenice, Dušan GREGORIČ, Poslovna skupnost "uhozemni terminal, Sežana, Mira TRAFELA, Osnovna šola Prežihovega Voranca, Ravne na Ko-

roškem, Mira UNGER, Občinski svet ZSS, Lendava, Branko BAMBIČ, Tovarna zdravil Krka DSSS, Novo mesto, Magda MALOVRH, Šolski center TOZD Revirska Delavska univerza, Trbovlje, Milan KASESNIK, Kovinotehna, DSSS, Celje, Vojteh OSOJNIK, Skupščina občine, Slovenska Bistrica, Miran KUS, Osnovna šola, Vuzenica,

ODBOR ZA INVENTIVNO DEJAVNOST

Predsednik:

Zoran TRATNIK, Občinska raziskovalna skupnost, Celje,

Člani:

Jože PETKOVŠEK, KLI, Logatec, Janez FALETIČ, Železarna Jesenice, Jesenice, Stane RESNIK, Stiles TOZD Stilno pohištvo, Sevnica, Bojan SEVER, Kolektor, Idrija, Ervin VEDENIK, Helios TOZD TKK, Srpica, Ivan PODPEČAN, Juteks, Žalec, Borut PRETNAR, Industrija motornih vozil, Novo mesto, Jože ANDRILOVIČ, Mariborska livarna, Maribor, Andrej JANC, Medobčinska gospodarska zbornica, Murska Sobota, Marjan KOVAČ, DO Sijaj, Hrastnik, Tomaž dr. BENULIČ, Onkološki inštitut, Ljubljana, Anton STRAJN, LKI Lesonit, DSSS, Ilirska Bistrica, Niko VOJNOVIČ, SZ Tovil, Ljubljana, Boris KOROŠEC, Iskra, Se-

žana, Lovrenc ONUK, Gorenje Muta, DSSS, Muta, Vida PRINČIČ-GORJANC, ROS delavcev proizvodnje in predelave kovin Slovenija

KOMISIJA ZA PROŠNJE IN PRITOŽBE

Predsednik:

Albin KOBENTAR, Titova 18, Jesenice,

Člani:

Janez inž. ZAPLOTNIK, Inštitut Milana Vidmarja, Ljubljana, Silva VUČKOVIČ, Mestni svet ZSS, Ljubljana, Omer SILAJDŽOČ, Skupščina občine Ajdovščina, Ajdovščina, Stefan ŠTOK, Rudnik rjavega premoga, Senovo, Stane RAMŠAK, Občinski svet ZSS Maribor-Pobrežje, Maribor, Andrej KRANJC, železarna Ravne,

DELEGATI RS ZSS V REPUBLIŠKI KONFERENCI SZDL SLOVENIJE

Ida AVŠIČ, LB ZB Kreditna banka, Maribor, Mirko GOVEJŠEK, Energoinvest Varnost, Zagorje ob Savi, Francka HERGA, Republiški svet ZSS, Ljubljana, Marija JERETINA, Tobačna tovarna TOZD Proizvodnja, Ljubljana, Andrej KAROLI,

Toplarna, Ljubljana, Franc KRALJ, Lesna industrija TOZD Furnirska proizvodnja, Litija, Jelka LIČEN, Bombažna predilnica in tkalnica, Tržič, Boris LIPUŽIČ, Republiški svet ZSS, Ljubljana, Anton MATJAŠIČ, Beti TOZD Kodranka in volna, Metlika, Marjan OROŽEN, Republiški svet ZSS, Ljubljana, Stane dr. PEJOVNIK, FNT VOZD Kemija in kemijska tehnologija, Ljubljana, Julij PLANINC, Republiški svet ZSS, Ljubljana, Drago SELIGER, Republiški svet ZSS, Ljubljana, Janez STARE, Živinorejsko veterinarski zavod, Kranj, Ludvik VOLMAJER, Tovarna dušika TOZD Metalurgija, Ruše,

KOMISIJA ZA FINANČNO MATERIALNO POSLOVANJE

Predsednik:

Štefanija ŽAGMEISTER, Podjetje za PTT promet, Ljubljana,

Člani:

Stane LAZNIK, Komunalno podjetje Hrastnik, Mirica DIMITRIJEVIČ, Melamin, Kočevje, Davorin GREGORIČ, Medobčinski svet ZSS Ljubljana-okolica, Ljubljana, Nada ILIČ, Tekstina, Ajdovščina, Marijana STURBEJ, Občinski svet ZSS Ljubljana — Moste-Polje, Ljubljana, Vinko VIDIC, Medobčinski svet ZSS podravske regije, Maribor,

Na podlagi 101. člena statuta Zveze sindikatov Slovenije je republiški svet Zveze sindikatov Slovenije na seji dne 2. 12. 1982 sprejel

Poslovnik o organizaciji in delovanju RS ZSS in njegovih organov

I. REPUBLIŠKI SVET ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

1. člen

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: republiški svet) in njegovi organi delujejo skladno s statutom in tem poslovníkom.

2. člen

Republiški svet uresničuje sklepe kongresov in konferenc Zveze sindikatov Slovenije ter kongresov Zveze sindikatov Jugoslavije.

Za uresničevanje teh nalog sprejema republiški svet delovne programe ter določa metode in oblike delovanja, ki omogočajo množično sodelovanje članstva daje pobude in napotila organom in organizacijam zveze sindikatov.

3. člen

Republiški svet sodeluje pri oblikovanju in uresničevanju skupne politike Zveze sindikatov Jugoslavije skladno s sprejetimi sklepi kongresov in statutarnimi načeli, po delegatih v svetu ZSJ,

njegovem predsedstvu in drugih oblikah delovanja Zveze sindikatov Jugoslavije.

4. člen

Republiški svet predstavlja Zvezo sindikatov Slovenije v drugih organizacijah in organih.

Republiški svet voli svoje delegacije in delegate v republiško konferenco SZDL, v družbene svete in druge organizacije, organe in skupnosti, za katere je to predvideno v ustavi, zakonih, statutu Zveze sindikatov Slovenije in družbenih dogovorih, ki jih sprejema republiški svet.

Republiški svet hkrati z imenovanjem delegacij in delegatov opredeli tudi njihove naloge, jim daje smernice za delo, ti pa so mu za svoje delo odgovorni.

5. člen

Člani republiškega sveta delujejo skladno s sprejetimi delovnim programom in zadolžitvami, ki jih določijo republiški svet. Člani republiškega sveta so za delo organa in za svoje delo odgovorni kongresu.

Član republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije ima pravice in dolžnosti, da:

- se udeležuje sej republiškega sveta in njegovih organov, v katere je izvoljen ali imenovan, in aktivno sodeluje pri njihovem delu in odločanju;
- voli in je voljen v organe republiškega sveta;
- skupaj z drugimi člani republiškega sveta išče najustrežnejše rešitve o posameznih zadevah in z usklajevanjem stališč prispeva k sporazumu o taki rešitvi;
- obvešča republiški svet in njegove organe o aktualnih družbenopolitičnih in drugih družbenih problemih, za katere meni, da bi o njih moral razpravljati republiški svet ali njegovi organi;
- predlaga obravnavo aktualnih problemov družbenega življenja in dela;
- se zavzema za demokratičnost v celotnem procesu izražanja, soočanja in usklajevanja posameznih in skupnih interesov

ter v ta namen ustvarjalno sodeluje z delovnimi ljudmi in občani;

— sodeluje na sejah, sestankih in drugih dogovorih, na katere ga delegira republiški svet ali njegovo predsedstvo, in o tem poroča organu, ki ga je delegiral;

— sodeluje pri uresničevanju stališč in sklepov republiškega sveta in njegovih organov in spremlja njihovo uresničevanje;

— prejema informacije o dejavnosti republiškega sveta ZSS, o splošnih vprašanjih politike na vseh področjih dejavnosti republiškega sveta, o delovanju organov republiškega sveta in o vprašanjih, ki so na dnevnem redu sej republiškega sveta ter njegovih organov;

— je obveščen o sklicu in dnevnem redu sej medobčinskega in občinskega sveta ZS ter njihovih predsedstev na območju, kjer živi in dela (in sodeluje v njihovem delu);

— odstopi kot član republiškega sveta.

6. člen

Republiški svet sprejema stališča in sklepe na sejah.

Pred sprejetjem stališč oziroma sklepov o posameznem pomembnejšem vprašanju v zvezi z uresničevanjem programske usmeritve in delovnega načrta se lahko organizira predhodna razprava.

Za uresničevanje sprejetih stališč in sklepov republiški svet organizira posvetovanja, problemske in akcijske konference ter druge oblike in metode dela.

7. člen

Delo republiškega sveta in njegovih organov je javno. Javnost delovanja se zagotavlja z obveščanjem prek sredstev javnega obveščanja in drugimi oblikami informiranja organizacij in članstva.

Javnost se lahko izjemoma omeji, kadar to zahteva poseben družbeni interes.

8. člen

Republiški svet se sestaja po potrebi.

Sejo republiškega sveta skliče predsednik republiškega sveta.

Pobudo za sklic seje ali za razpravo o posameznih vprašanjih na seji republiškega sveta lahko da vsak član republiškega sveta in njegovih organov, statutarne komisije, nadzorni odbor, republiški odbor sindikata dejavnosti, občinski, mestni in medobčinski svet Zveze sindikatov Slovenije, svet Zveze sindikatov Jugoslavije in republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

O pobudah razpravlja predsedstvo, ki o svojem stališču obvesti republiški svet in predlagatelja. Predlagatelj da utemeljitev in pripravi potrebno gradivo ter predlog stališč in sklepov.

9. člen

Poleg članov republiškega sveta sklicatelj lahko povabi na sejo republiškega sveta predstavnike občinskih, mestnih in medobčinskih svetov ZS ter predstavnike organizacij in organov zveze sindikatov in sindikatov dejavnosti ter drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, ki lahko pripomorejo k oblikovanju stališč in sklepov. Vabljeni lahko sodelujejo v razpravi, nimajo pa pravice odločanja.

10. člen

Člani republiškega sveta in vabljeni morajo biti obveščeni o seji republiškega sveta najmanj 10 dni pred sejo. Le kadar organi zveze sindikatov iz objektivnih vzrokov ne morejo vplivati na časovno razporeditev razprav o predloženih gradivih, so lahko o seji izjemoma obveščeni tudi v krajšem roku.

Vabilu za sejo republiškega sveta mora biti priloženo gradivo.

11. člen

V izjemno nujnih primerih, ali če se pokaže potreba po tem, da člani republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije ocenijo razmere v organizacijah ali organih zveze sindikatov, se skliče seja republiškega sveta brez predhodnih gradiv. V tem primeru se namen seje ter predlog vprašanj za razpravo opredelita v vabilu.

12. člen

Sklic seje republiškega sveta in predlog dnevnega reda se objavi v »Delavski enotnosti«, lahko pa tudi v drugih organih javnega obveščanja.

13. člen

Sejo republiškega sveta vodi predsednik republiškega sveta, v njegovi odsotnosti podpredsednik republiškega sveta.

Na začetku seje republiški svet sprejme dnevni red, potrdi zapisnik prejšnje seje in se seznani z uresničevanjem sklepov.

Po sprejemu dnevnega reda republiški svet obravnava posamezna vprašanja, kot so določena z dnevnim redom.

Republiški svet lahko imenuje delovno skupino ali komisijo za pripravo stališč in sklepov.

Republiški svet lahko sklene, da se zaradi veliko prijavljenih za razpravo čas za posamezno razpravo omeji.

Na seji je mogoče razpravljati samo o zadevah, ki so v neposredni zvezi s sprejetim dnevnim redom. Če predsednik ugotovi, da razpravljalec govori o vprašanjih, ki niso na dnevnem redu, ga na to opozori.

Predsednik vodi razpravo, jo usmerja ter zaključuje, ko ugotovi, da je o zadevi mogoče sklepati. Vsak član republiškega sveta lahko predlaga dopolnitev ali spremembo predloga stališč in sklepov.

14. člen

Seja republiškega sveta se praviloma ne more zaključiti, dokler niso izčrpane vse točke dnevnega reda. Seja republiškega sveta se lahko prekine, vendar se na njej določi, kdaj se bo nadaljevala.

15. člen

Republiški svet sklepa veljavno, če je na seji najmanj dve tretjini članov. Stališče ali sklep sta sprejeta, če se je zanj izrekla večina vseh članov republiškega sveta.

Na predlog predsednika ali člana republiškega sveta se o stališčih in sklepih lahko glasuje. Glasovanje je praviloma javno. Če izida glasovanja ni mogoče zanesljivo ugotoviti, lahko predsednik odredi ponovno oziroma tudi poimensko glasovanje.

16. člen

O poteku seje republiškega sveta se vodi stenografski ali

magnetografski zapisnik, izdelava se tudi skrajšani zapisnik.

Član oziroma udeleženec seje republiškega sveta, katerega govor, poročilo ali izjava je v zapisniku, lahko pred morebitno javno objavo zahteva redakcijske popravke, ne more pa besedila vsebinsko spreminjati.

Skrajšani zapisnik prejšnje seje, ki ga potrjuje republiški svet, vsebuje podatke o:

- času seje in kdo jo je vodil,
- udeležbi članov republiškega sveta,
- dnevnem redu seje,
- poročevalcih in razpravljalcih na seji,
- stališčih, sklepih in drugih dokumentih, sprejetih na seji.

17. člen

Sklepi in stališča republiškega sveta se objavijo v Sindikalnem poročevalcu (priloga DE) oziroma izjemoma v interni informaciji, če tako odloči republiški svet, pošljejo pa se tudi družbenopolitičnim organizacijam in skupnostim ter drugim.

II. PREDSEDSTVO REPUBLIŠKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

18. člen

Predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: predsedstvo) je kolektivni izvršnopolitični organ republiškega sveta. Pri svojem delu imajo vsi člani predsedstva enake pravice in odgovornosti. Predsedstvo sklepa na sejah.

19. člen

Predsedstvo zlasti:

— skrbi za usklajeno delovanje organov Zveze sindikatov Slovenije in sindikatov dejavnosti ter drugih teles republiškega sveta pri izvrševanju kongresnih nalog in sklepov ter stališč republiškega sveta in predlaga republišnemu svetu ukrepe in akcije, ki so potrebne za usklajeno delovanje zveze sindikatov;

— sprejme letni program svojih izvršilno-političnih nalog pri uresničevanju sklepov republiškega sveta, pri pripravi njegovih sej in v zvezi z delom sveta Zveze sindikatov Jugoslavije ter odloča o delovnih programih organov republiškega sveta;

— za posamezne naloge oziroma za spremljanje uresničevanja akcij na posameznih področjih imenuje komisije in druga delovna telesa ter odloča o njihovih delovnih programih;

— usmerja delo občinskih, mestnih in medobčinskih svetov zveze sindikatov in z njimi sodeluje;

— na podlagi družbenih usmeritev in načel kadrovske politike, zlasti pa dogovorjenih kriterijev za vodenje kadrovske politike v zvezi sindikatov sodeluje pri izvajanju kadrovske politike

v zvezi sindikatov, še posebej pri izvolitvi predsednikov in sekretarjev občinskih, mestnih in medobčinskih svetov ZS ter republiških odborov sindikatov dejavnosti;

— imenuje delegate oziroma predstavnike Zveze sindikatov Slovenije v druge organe in organizacije, ki jih ne imenuje v republiški svet neposredno;

— sodeluje v postopku za sklenitev družbenih dogovorov in daje spreminjevalne in dopolnilne predloge k osnutkom zakonov in drugih aktov;

— republišnemu svetu predlaga polletni in operativni delovni program, letni finančni načrt, zaključni račun in druge akte, sprejema usmeritve in ukrepe za njihovo uresničevanje;

— odloča o podpisu družbenega dogovora in samoupravnega sporazuma, s katerim se urejajo osnove in merila za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov delegatov in voljenih ter imenovanih delavcev v republiškem svetu;

— obravnava in ovrednoti program dela delovne skupnosti republiškega sveta in spremlja uresničevanje samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med republiškim svetom in delovno skupnostjo;

— na predlog komisije za finančno-materialno poslovanje odloča o uporabi sredstev rezervnega sklada republiškega sveta, kadar gre za zneske, večje od 100.000 din.

20. člen

Predsedstvo je za svoje delo odgovorno republišnemu svetu Zveze sindikatov Slovenije.

Člani predsedstva so za delo predsedstva odgovorni republišnemu svetu Zveze sindikatov Slovenije, za izpolnjevanje svojih posamičnih nalog pa predsedniku republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

21. člen

Člani predsedstva morajo biti obveščeni o seji predsedstva najmanj 7 dni pred sejo.

Predsedstvo sklepa veljavno, če je na seji prisotnih več kot polovica vseh članov. Sklep je sprejet, če se je zanj izrekla večina članov predsedstva.

Za vodenje sej in obveščanje javnosti se uporabljajo določbe 7., 9., 11., 13., 16. in 17. člena tega poslovnika.

22. člen

Člani predsedstva sodelujejo v pripravi na seji republiškega sveta in pri izvajanju sprejetih stališč in sklepov v organizacijah in organih republiškega sveta, ki jih vodijo oziroma v njih delujejo.

Člani predsedstva so nosilci priprav za sejo republiškega

sveta in predsedstva o vprašanih s svojega področja dela.

Člani predsedstva sodelujejo z republiškimi odbori sindikatov dejavnosti pri vprašanih s svojega področja dela.

V okviru svojega delovnega področja organizirajo delo v zvezi s pripravo sej svetov, odborov in komisij republiškega sveta.

Člani predsedstva sodelujejo z Izvršnim svetom Skupščine SR Slovenije in njegovimi organi, Gospodarsko zbornico Slovenije, samoupravnimi interesnimi skupnostmi ter drugimi organi v okviru svojega delovnega področja.

23. člen

Predsedstvo s sklepom določi zadolžitve članov predsedstva na stalnem delu v republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije za izvajanje njihovih nalog.

24. člen

Sejo predsedstva vodi predsednik republiškega sveta, v njegovi odsotnosti podpredsednik, v primeru odsotnosti obeh pa član, ki ga določi predsedstvo.

25. člen

Predsednik republiškega sveta:

- skrbi za izvajanje sprejete politike in delovanje organov republiškega sveta skladno s sklepi kongresa, konferenc in republiškega sveta;

- predstavlja republiški svet skladno s statutom Zveze sindikatov Slovenije;

- sklicuje in vodi seje republiškega sveta in njegovega predsedstva;

- sklicuje in vodi posvetovanja s predsedniki občinskih, mestnih in medobčinskih svetov zveze sindikatov, republiških odborov sindikatov dejavnosti in drugih organov zveze sindikatov;
- skrbi za sodelovanje z organi Zveze sindikatov Jugoslavije in organi zvez sindikatov socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin ter spodbuja sodelovanje republiškega sveta z drugimi organi in organizacijami v republiki in zunaj nje;

- podpisuje sklepe in druge akte, ki so bili sprejeti na seji republiškega sveta in njegovega predsedstva;

- sklicuje in vodi koordinacijo članov predsedstva na stalnem delu v republiškem svetu kot obliko uresničevanja kolektivne odgovornosti v delu predsedstva;

- sklicuje in vodi sestanke s predsedniki svetov, odborov in komisij pri republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije.

26. člen

Podpredsednik republiškega sveta:

- nadomešča predsednika v primeru njegove odsotnosti ali zadržanosti;

- opravlja naloge, ki jih nanj prenese predsednik, zlasti v zvezi z vsebinskimi pripravami na seje republiškega sveta in sveta ZS Jugoslavije in na posvetovanja, ki jih pripravlja republiški svet;

- v primeru odsotnosti predsednika sklicuje seje in podpisuje akte republiškega sveta in njegovega predsedstva;

- spremlja delo republiških odborov sindikatov dejavnosti in skrbi za usklajevanje njihovih nalog s skupnimi nalogami zveze sindikatov pri uresničevanju sklepov kongresa in republiškega sveta;

- usklajuje in usmerja delo članov predsedstva in organov republiškega sveta, ki so zadolženi za vprašanja s področja družbenoekonomskih odnosov in sistema;

- skrbi za delovanje delegacije republiškega sveta v republiški konferenci SZDL Slovenije;
- vodi delo sveta raziskovalnega centra za samoupravljanje pri republiškem svetu ZSS.

27. člen

Sekretar republiškega sveta:

- predstavlja republiški svet ZSS kot pravno osebo;

- organizira izvajanje stališč in sklepov republiškega sveta in njegovega predsedstva;

- skrbi za to, da bodo o sklepih in stališčih republiškega sveta in predsedstva obveščeni vsi organi in organizacije ZS ter institucije družbenopolitičnega sistema v republiki;

- skrbi za pripravo poročil in poročila republiškemu svetu o izvrševanju sklepov in nalog;

- organizira pripravo na seje republiškega sveta in predsedstva;

- sklicuje posvetovanja in pogovore s sekretarji občinskih, mestnih in medobčinskih svetov zveze sindikatov in republiških odborov sindikatov dejavnosti;
- sklicuje skupne sestanke predsednikov medobčinskih svetov zveze sindikatov in sekretarjev republiških odborov sindikatov dejavnosti;

- spremlja uresničevanje programa dela delovne skupnosti in finančnega načrta republiškega sveta ter nalog, ki jih sprejme republiški svet ali njegovo predsedstvo, in daje vodji delovne skupnosti navodila za delo delovne skupnosti;

- usklajuje in usmerja delo članov predsedstva in organov republiškega sveta, ki so zadolženi za vprašanja uresničevanja vloge zveze sindikatov v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja in notranje graditve zveze sindikatov;

- usklajuje delo delegacije republiškega sveta v družbenopolitičnem zboru Skupščine SR Slovenije ter skrbi za povezavo s predsedstvom Skupščine SR Slovenije.

III. SVETI PRI REPUBLIŠKEM SVETU

28. člen

Pri republiškem svetu se oblikujejo sveti kot stalna delovna telesa oziroma oblika dela republiškega sveta za obravnavo in proučevanje vprašanj s področja posameznih nalog republiškega sveta.

Sveti s svojo sestavo in načinom delovanja zagotavljajo stalno, načrtno in kakovostno obravnavo pomembnejših vprašanj svojega delovnega področja.

Sveti posredujejo mnenja in predloge o posameznih vprašanih republiškemu svetu in njegovemu predsedstvu ter republiškemu odboru sindikatov dejavnosti, kadar se obravnavana problematika nanaša na vprašanja, o katerih odloča republiški svet oziroma njegovo predsedstvo.

Sveti lahko v okvirih sprejete politike Zveze sindikatov Slovenije ter skladno s sklepi in stališči republiškega sveta samostojno oblikujejo stališča in usmeritve, ki spodbujajo izvajanje oziroma uresničevanje posameznih nalog.

Sveti s svojimi stališči sodelujejo v pripravljalnih postopkih pri reševanju in usklajevanju vprašanj, ki se obravnavajo v svetih in drugih delovnih telesih pri vodstvih družbenopolitičnih organizacij, v Skupščini SR Slovenije ter v Zvezi sindikatov Jugoslavije.

Sveti se sami dogovorijo o načinu in metodah svojega dela.

Sveti lahko sprejemajo stališča, če je na seji prisotna najmanj polovica članov sveta.

29. člen

Delovna področja svetov so:

1. spremljanje in proučevanje vprašanj uveljavljanja socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov,

2. spremljanje in uresničevanje vloge zveze sindikatov v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja,

3. spremljanje in proučevanje vprašanj delitve po delu in rezultatih dela,

4. spremljanje in proučevanje vprašanj uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije,

5. spremljanje in proučevanje vprašanj delovnih in življenjskih pogojev delavcev,

6. spremljanje in proučevanje vprašanj izobraževanja, znanosti in kulture,

7. spremljanje in proučevanje tradicij delavskega gibanja.

Za svoje delo svet oblikuje program dela, ki ga potrди predsedstvo RS ZSS.

30. člen

Pri republiškem svetu deluje svet zaslužnih sindikalnih aktivistov, ki ga občasno skliče predsednik republiškega sveta za obravnavo posameznih po-

membnejših vprašanj s področja dela Zveze sindikatov Slovenije.

IV. ODBORI REPUBLIŠKEGA SVETA

31. člen

Pri republiškem svetu se oblikujejo odbori kot stalna delovna telesa in oblika dela republiškega sveta za obravnavo, proučitev in uresničevanje nalog Zveze sindikatov Slovenije.

Odbori pripravljajo predloge za odločanje o posameznih vprašanih na sejah republiškega sveta, samostojno pa delujejo v okviru že sprejete politike zveze sindikatov in programa dela republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

Odbori lahko veljavno delajo na sejah, na katerih je prisotnih več kot polovica članov.

32. člen

Naloge odborov republiškega sveta so:

1. Odbor za obveščanje in politično propagando:

- razvija in izvaja medsebojno informiranje v zvezi sindikatov;

- spremlja vsebino in način obveščanja delavcev v združenem delu;

- skrbi za obveščanje javnosti o delu zveze sindikatov ter to obveščanje spremlja;

- sodeluje pri razvijanju in uveljavljanju družbenega sistema informiranja;

- sodeluje pri oblikovanju predlogov za člane izdajateljskega sveta, glavnega in odgovornega urednika »Delavske enotnosti« ter uredniškega odbora in urednika »Sindikalnega poročevalca«.

2. Odbor za kadrovska vprašanja:

- spremlja uresničevanje kadrovske politike v OZD in družbi glede na vlogo in politiko zveze sindikatov;

- organizira in izvaja priprave zveze sindikatov pri volitvah delegatov za skupščine družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti in za organe upravljanja;

- skrbi za izvrševanje kadrovske politike ter daje pobude za kadrovske spremembe ali izpopolnitve v organizacijah in organih zveze sindikatov;

- vodi kadrovsko evidenco in na njeni podlagi proučuje kadrovske probleme v zvezi sindikatov;

- pripravlja kadrovske predloge za republiški svet in predsedstvo.

3. Odbor za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozasčito:

- spremlja uresničevanje stališč in sklepov organov Zveze sindikatov Slovenije s področja SLO in DS;

- skrbi za organizirano usposabljanje članov organizacij in

organov Zveze sindikatov Slovenije za uresničevanje družbene samozaščite;

- skrbi za usposabljanje članov Zveze sindikatov Slovenije za delo na obrambnih pripravah ter za delo v izrednih razmerah.

- pripravlja navodila, sklepe in načrte o nalogah in oblikah organiziranja in delovanja zveze sindikatov v neposredni vojni nevarnosti, vojni in izrednih razmerah;

- sodeluje pri delu na področju SLO in DS in ga usklajuje z drugimi nosilci obrambnih in varnostnih priprav v okviru SZDL Slovenije ali SRS;

4. Odbor za mednarodno dejavnost:

- skrbi za sodelovanje organizacij in organov Zveze sindikatov Slovenije s sindikati v drugih državah;

- spremlja problematiko naših delavcev na začasnem delu v tujini in pri izvajanju investicijskih in drugih del v tujini;

- skrbi za razvijanje mednarodnih odnosov na temelju politike neuvrščenosti in aktivnega sodelovanja;

- aktivno sodeluje pri nadaljnjem podružbljanju zunanje politike in mednarodnih odnosov.

5. Odbor za inventivno dejavnost:

- spodbuja razvoj množične inventivne dejavnosti v združenem delu;

- usmerja in povezuje delo odborov za inventivno dejavnost pri osnovnih organizacijah ZS in v organizacijah združenega dela, spodbuja izmenjavo izkušenj in dosežkov;

- pripravlja rešitve in pomaga pri oblikovanju samoupravnih splošnih aktov OZD s področja inventivne dejavnosti;

- daje predloge za priznanja zveze sindikatov inovatorjem.

6. Odbor za sindikalna priznanja:

Pripravlja predloge o podelitvi:

- odličij Zveze sindikatov Slovenije (priznanja in nagrade samoupravljalcev in zlati znak Zveze sindikatov Slovenije),

- Prvomajske listine Zveze sindikatov Jugoslavije.

7. Odbor za družbenopolitično izobraževanje in usposabljanje:

- na podlagi programske usmeritve predlaga republiškem svetu vsebino in oblike družbenopolitičnega izobraževanja in usposabljanja v zvez sindikatov;

- skrbi za izvajanje in dopolnjevanje sistema družbenopolitičnega usposabljanja v zvezi sindikatov;

- neposredno izvaja nekatere oblike družbenopolitičnega usposabljanja v zvezi sindikatov;

- načrtuje in usmerja izvajanje družbenopolitičnega usposabljanja v Sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici;

- spremlja in proučuje vsebinsko in organizacijsko uresničevanje družbenopolitičnega usposabljanja v organizacijah in organih zveze sindikatov;

- sodeluje z organi zveze sindikatov in drugimi nosilci ter izvajalci družbenopolitičnega usposabljanja.

8. Odbor za vprašanja varstva družbene lastnine in samoupravnih pravic:

- obravnava pomembnejša vprašanja varstva družbene lastnine ter samoupravnih pravic in odgovornosti delavcev;

- rešuje vprašanja iz delovanja služb in dejavnosti pravne pomoči pri sindikatih;

- obravnava vprašanja delovanja in uveljavljanja samoupravne delavske kontrole;

- sodeluje pri povezovanju aktivnosti sindikata z delom sodišč združenega dela, družbenih pravobranilcev samoupravljanja ter drugih organov družbenega nadzora.

V. KOMISIJE REPUBLIŠKEGA SVETA

33. člen

Komisije republiškega sveta spremljajo razmere in proučujejo problematiko na določenem področju. O tem občasno, najmanj pa enkrat letno, poročajo republiškem svetu oziroma predsedstvu.

Komisiji republiškega sveta imata naslednje naloge:

1. Komisija za prošnje in pritožbe:

- obravnava vloge in pritožbe članov, organizacij in organov zveze sindikatov ter jih skupaj s svojim mnenjem posreduje v reševanje pristojnim organom zveze sindikatov in sindikatov ter drugim organom in organizacijam;

- skrbi za to, da bodo vloge ali pritožbe rešene, oziroma da bodo člani, organizacije in organi zveze sindikatov obveščeni o možnostih za rešitev njihovih vlog oziroma pritožb.

2. Komisija za finančno-materialno poslovanje:

- pripravlja predlog letnega finančnega načrta republiškega sveta in skrbi za njegovo izvajanje;

- spremlja uresničevanje pravilnika o financiranju in finančno-materialnem poslovanju ter drugih aktov in stališč republiškega sveta in predsedstva s področja finančno-materialnega poslovanja;

- proučuje problematiko sindikalne članarine;

- spremlja porabo sredstev v republiškem svetu ter analizira porabo sredstev sindikalne članarine v občinskih, mestnih in

medobčinskih svetih ZS ter republiških odborih sindikatov;

- pripravlja predloge o merilih in kriterijih za dodeljevanje dodatnih sredstev za dejavnost občinskih organizacij ZS, na podlagi katerih predsedstvo s finančnim načrtom določi politiko razdeljevanja teh sredstev;

- odloča o vlogah in zahtevkih finančne narave do 100.000 din (iz sredstev rezervnega sklada);

- na podlagi družbenega dogovora ter skladno z ustreznim pravilnikom določa osebne dohodke, nadomestila in druge prejemke za voljene in imenovane funkcionarje RS ZSS in njegovih organov ter republiških odborov sindikatov ter valorizacijo OD, nadomestil in drugih prejemkov teh delavcev;

- oblikuje stališča in mnenja k predlogu delovne skupnosti o sredstvih za izvajanje programa delovne skupnosti RS ZSS;

- skrbi za uskladitev pravilnika o finančno-materialnem poslovanju s statutom Zveze sindikatov Slovenije in s tem poslovníkom;

- pripravlja predloge za uporabo sredstev rezervnega sklada, o katerih odloča predsedstvo.

VI. SKUPNE DOLOČBE O DELU SVETOV, ODBOROV IN KOMISIJ REPUBLIŠKEGA SVETA

34. člen

Svete, odbore in komisije sestavljajo člani, ki jih imenuje republiški svet. Republiški svet imenuje tudi predsednike teh organov.

Na sejah svetov, odborov in komisij lahko sodelujejo tudi drugi znanstveni, strokovni in javni delavci, ki jih povabijo k sodelovanju predsedniki teh organov.

35. člen

Strokovne, analitične, raziskovalne, administrativno-tehnične in finančno-materialne naloge za svete, odbore in komisije opravlja delovna skupnost republiškega sveta.

36. člen

Republiški svet oziroma njegovo predsedstvo lahko s sklepom ustanovi tudi druge odbore, svete in komisije, ki niso opredeljeni v tem poslovníku, ter določi njihovo delovno področje in sestav.

37. člen

Republiški svet ali predsedstvo lahko imenuje občasno komisijo ali delovno skupino; za večje enkratne akcije ali prireditve pa poseben odbor, ki mu obenem s sklepom o ustanovitvi določi tudi naloge in sestav.

38. člen

Organizacijsko-tehnična opravila v zvezi s sklicevanjem

sej svetov, odborov in komisij, izvrševanjem sklepov, zbiranjem gradiv, ki so potrebna za delovanje svetov, odborov in komisij, oblikovanjem vsebinskih povzetkov razprav, oblikovanjem predlogov stališč svetov, odborov in komisij opravljajo sekretarji, ki jih imenuje predsedstvo RS ZSS izmed delavcev delovne skupnosti.

Sekretar je za svoje delo odgovoren predsedniku organa.

39. člen

O seji sveta, odbora ali komisije se piše zapisnik s podatki o času seje, prisotnih, odsotnih, dnevnem redu ter sprejetih sklepih in stališčih.

Zapisnik se najkasneje v petih dneh pošlje sekretarju republiškega sveta, informativnemu centru republiškega sveta in arhivu.

VII. CENTRI PRI REPUBLIŠKEM SVETU

40. člen

V okviru delovne skupnosti delujeta raziskovalni center za samoupravljanje in center za samoupravno sporazumevanje o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke.

41. člen

Raziskovalni center za samoupravljanje je nosilec znanstvenih raziskav za potrebe republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije o vprašanjih, ki so temeljnega pomena za oblikovanje politike republiškega sveta, za uresničevanje vloge zveze sindikatov v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, programa RS ZSS ter stališč in sklepov 10. kongresa Zveze sindikatov Slovenije.

Center za raziskovanje samoupravljanja deluje na podlagi programa znanstveno-raziskovalnih nalog trajnega in kratkoročnega pomena, ki ga določi predsedstvo republiškega sveta na predlog sveta centra.

Za opravljanje svojih nalog po programu lahko center angažira (v okviru odobrenih sredstev) zunanje sodelavce.

Ugotovitve raziskovalnega centra za samoupravljanje se sporočajo republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije v določeni obliki in rokhi, tiste, ki so dolgoročnejšega pomena, pa objavljajo v zbirki »Vidiki samoupravljanja«. O izsledkih, ki naj se javno objavijo, odloči svet, ki tudi zagotovi potrebna finančna sredstva v proračunu za tekoče leto.

42. člen

Naloge centra za samoupravno sporazumevanje o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke:

- spremljanje, uresničevanje in dograjevanje družbenega

dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo;

— spremljanje in sodelovanje pri reševanju problematike svobodne menjave dela v SIS materialne proizvodnje in SIS družbenih dejavnosti ter v delovnih skupnostih SIS materialne proizvodnje in delovnih skupnostih družbenih in državnih organov;

— sodelovanje in usmerjanje pri izdelavi družbenega kataloga del in nalog ter oblikovanje usklajenih osnov za panožne kataloge del in nalog;

— sodelovanje z drugimi organizacijami in organi v Sloveniji, Jugoslaviji in v svetu na področju oblikovanja razmerij pri pridobivanju in razporejanju dohodka;

— strokovno-analitično spremljanje ter proučevanje uresničevanja nalog zveze sindikatov pri oblikovanju in uveljavljanju načel delitve po delu in rezultatih dela v organizacijah združenega dela in v odnosih med njimi, pripravljanje predlogov za aktivnost zveze sindikatov na tem področju ter dajanje strokovne pomoči nosilec nalog v organizacijah združenega dela ter organiziranje strokovne izmenjave mnenj in izkušenj.

43. člen

Za neposredno sodelovanje pri usmerjanju in programiranju raziskovalnega dela v okviru republiškega sveta, oblikovanja raziskovalnih nalog, njihovega vrednotenja in spodbujanja neposredne uporabe raziskovalnih izsledkov pri raziskovalnem centru za samoupravljanje deluje svet, ki ga imenuje republiški svet Zveze sindikatov Slovenije.

44. člen

Vodjo centra imenuje republiški svet Zveze sindikatov Slovenije za dobo štirih let. Po preteku te dobe je lahko ponovno imenovan.

Za izvajanje programa in marksistično-znanstveno usmeritev centra odgovarja vodja svetu centra.

VIII. MEDOBČINSKI SVETI ZVEZE SINDIKATOV

45. člen

Medobčinski sveti Zveze sindikatov kot stalna oblika sodelovanja in usklajevanja dela občinskih svetov zveze sindikatov ter oblika in metoda delovanja republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije pri uresničevanju skupnih akcij in nalog Zveze sindikatov Slovenije:

— spodbujajo in organizirajo razpravo, izmenjavanje izkušenj in dogovarjanje za uresničevanje sprejetih usmeritev in stališč

ter sklepov republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in o vprašanjih, ki so pomembna za občinske organizacije;

— oblikujejo skupna izhodišča družbenopolitične aktivnosti sindikatov na medobčinskem območju ter usklajujejo dolgoročne in sprotne naloge iz programov dela;

— organizirajo akcijske pogovore, posvete, seminarje, stalne in občasne oblike sodelovanja, izmenjavo izkušenj in koordinacijo;

— organizirajo akcijske pogovore občinskih odborov sindikatov dejavnosti;

— organizirajo sodelovanje članov republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in njegovih organov z območja sveta pri delu medobčinskih svetov in jim s svojimi informacijami omogočajo širši vpogled v stanje na območju delovanja medobčinskega sveta.

Podrobnosti o delu medobčinskih svetov določijo medobčinski sveti s svojimi poslovniki.

IX. DELOVNA SKUPNOST REPUBLIŠKEGA SVETA

46. člen

Delovna skupnost republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: delovna skupnost) deluje po programu dela delovne skupnosti, ki ga oblikuje na podlagi programa dela republiškega sveta skladno s samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med republiškim svetom in delovno skupnostjo. Program dela delovne skupnosti je podlaga za pridobivanje dohodka delovne skupnosti.

47. člen

Delovna skupnost ima notranje organizacijske enote za opravljanje naslednjih nalog:

— za strokovno-analitično spremljanje uresničevanja socialističnega samoupravnega družbenoekonomskega položaja delavcev;

— za strokovno-analitično spremljanje uresničevanja politike gospodarske stabilizacije ter delovnih in življenjskih razmer delavcev;

— za strokovno-analitično proučevanje kadrovskih in organizacijskih vprašanj zveze sindikatov ter opravljanje sekretarskih in drugih operativnih poslov za potrebe organov republiškega sveta s sindikalnim izobraževalnim centrom v Radovljici;

— za raziskovanje samoupravljanja (center);

— za samoupravno sporazumevanje o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke;

— za administrativno-tehnična, kadrovska in finančno-materialna vprašanja.

Strokovno-politični delavci, ki opravljajo sekretarska opravila v organih republiškega sveta, so odgovorni predsedniku organa in vodji notranje organizacijske enote.

48. člen

Delo delovne skupnosti vodi in usklajuje vodja delovne skupnosti, ki je delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. Imenuje ga republiški svet za štiri leta in je lahko ponovno imenovan.

Za svoje delo je vodja delovne skupnosti odgovoren republiškem svetu.

Njegove pravice in dolžnosti ureja samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med republiškim svetom in delovno skupnostjo ter statut delovne skupnosti.

Vodja delovne skupnosti je tudi odredbodajalec za izvrševanje finančnega načrta republiškega sveta.

Vodja delovne skupnosti zastopa delovno skupnost kot pravno osebo. Pri tem se ravna po sklepih republiškega sveta, predsedstva in komisije za finančno-materialno poslovanje.

49. člen

Delo v organizacijski enoti vodi in organizira njen vodja, ki ga imenuje predsedstvo republiškega sveta.

Vodja organizacijske enote odgovarja za delo enote sekretarju republiškega sveta, disciplinsko pa vodi delovne skupnosti.

Vodja organizacijske enote je zadolžen in odgovarja, da enota strokovnopolitično spremlja svoje področje in pripravlja ugotovitve in predloge za organe republiškega sveta in druge organe ter deluje v skladu s programom dela republiškega sveta oziroma delovne skupnosti.

Naloge vodij enot so predvsem:

— organiziranje dela pri proučevanju posameznih vprašanj;

— na podlagi zbranih ugotovitev in ocen pripravljanje gradiva s svojega področja delovanja za potrebe republiškega sveta in njegovih organov;

— za sistematično proučevanje posameznih vprašanj organiziranje ustreznih raziskovalnih skupin;

— za proučevanje posameznih vprašanj angažiranje zunanjih poznavalcev (kot izvedencev za posamezna vprašanja);

— skrb za to, da delovne enote na zahtevo republiškega sveta, njegovih organov in članov predsedstva pripravijo potrebne podlage oziroma mnenja,

dopolnitve, rešitve itd. k posameznim gradivom oziroma predlogom, ki jih republiški svet in njegovi organi dobijo v obravnavo.

50. člen

Za izvajanje družbenopolitičnega usposabljanja članstva zveze sindikatov, nosilcev družbenopolitičnih funkcij in samoupravljalcev deluje pri republiškem svetu Sindikalni izobraževalni center v Radovljici. Center dela po programu republiškega sveta. Delavci centra so člani delovne skupnosti republiškega sveta.

51. člen

Pisarna predsednika republiškega sveta:

— organizira pripravo sej, posvetov in sestankov, ki jih sklicujejo predsednik, podpredsednica ali sekretar republiškega sveta ipd.;

— skrbi za protokolarne in druge obveznosti predsednika, podpredsednika in članov republiškega sveta oz. njegovih organov;

— proučuje gradiva, ki so naslovljena na predsednika republiškega sveta in o svojih ugotovitvah obvešča predsednika;

— pripravlja predloge za reševanje različnih zadev, ki so naslovljene na predsednika republiškega sveta.

X. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

52. člen

Spremembe in dopolnitve tega poslovnika lahko predlagajo republiški svet in njegovi organi ter člani republiškega sveta.

Določbe tega poslovnika razlagata predsedstvo republiškega sveta.

53. člen

S sprejetjem tega poslovnika preneha veljati poslovnik o organizaciji in delovanju republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in njegovih organov, ki je bil sprejet na seji republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije 12. decembra 1978 (Sindikalni poročevalec št. 1, z dne 13. 1. 1979) in dopolnjen na seji republiškega sveta 18. 6. 1980.

54. člen

Za delo konference Zveze sindikatov Slovenije velja poseben poslovnik.

55. člen

Ta poslovnik velja od dneva, ko ga sprejme republiški svet.

Predsednik republiškega sveta ZSS
Marjan OROŽEN

To številko Sindikalnega poročevalca je pripravil in uredil Marjan Horvat.

PRED IZIDOM!

Poročilo predsednika republiškega sveta ZSS, tovariša Marjana Orožna

Govor tovariša Andreja Marinca, predsednika CK ZK Slovenije

Govor tovariša Dušana Bogdanova-Senka, člana predsedstva sveta Zveze sindikatov Jugoslavije

Jože Marolt: Poročilo komisije »ZSS pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije na socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih temeljih«

Miro Gošnik: Poročilo komisije »ZSS v boju za odločilno vlogo delavcev v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja«

Lojze Fortuna: Poročilo komisije »ZSS pri uveljavljanju politike združevanja dela in sredstev na socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih temeljih«

Janez Bajuk: Poročilo komisije »ZSS pri uresničevanju socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih načel pridobivanja in razporejanja dohodka in čistega dohodka ter delitev sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela«

Dušan Gačnik: Poročilo komisije »Politična, organizacijska ter kadrovska krepitev ZSS in za Statut Zveze sindikatov Slovenije«

Zdravko Krvina: Poročilo kongresne komisije za Statut ZSS

Francka Herga: Poročilo komisije za izoblikovanje predloga listine »Naloge Zveze sindikatov Slovenije za nadaljnji družbenoekonomski razvoj na socialističnih samoupravnih temeljih«

Marija Pukl: Poročilo kongresne komisije za prošnje in pritožbe

Naloge Zveze sindikatov Slovenije za nadaljnji družbenoekonomski razvoj na socialističnih samoupravnih temeljih

Sklepna beseda tovariša Marjana Orožna, predsednika Republiškega sveta ZSS

Statut Zveze sindikatov Slovenije

10. KONGRES ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE



delavska enotnost • knjižnica sindikati št. 54

Cena 120 dinarjev.
Naročila pošljite na naslov Delavska enotnost, Ljubljana, Celovška 43
in knjigarno DE, Ljubljana, Tavčarjeva 5.

NAROČILNICA — pri TOZD DELAVSKA ENOTNOST, Ljubljana, Celovška 43, nepreklicno naročamo:

.....izvodov Knjižnice Sindikati št. 54: 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije.

Naročeno pošljite na naslov:

Ime in priimek podpisnika:

Datum:

1. naročilo je enkratno
2. želimo postati redni naročniki zbirke Knjižnica Sindikati do pismeha preklica.

(Žig)

(podpis naročnika)